

Lägesbild över brottslighet och trygghet i Helsingborgs stad 2023/2024

Framtagen enligt lag (2023:196) om kommuners ansvar
för brottsförebyggande arbete.

HELINGSBORG

Centrala Helsingborg sett från ovan med Kärnan i förgrunden.

Foto: Torbjörn Lagerwall

Innehåll

Lägesbilden är vår gemensamma utgångspunkt för stadens brottsförebyggande arbete	5
Sammanfattning	6
Det här är lägesbilden	9
Hotbilden mot Sverige	15
Hot, hat och otillåten påverkan	21
Välfärdsbrott	29
Livskvalitetsbrott	33
Våld i nära relationer	39
Arbetslivskriminalitet, människohandel och människoexploatering	47
Brott inom logistiknäringen	51
Illegal avfallshantering	57
Cyberangrepp	61
Grovt våld i den kriminella miljön	65
Stadsdelar där icke önskvärd förflyttning har noterats	69
Tryggheten i City	73
Utsatta områden	77
Drottninghög , Dalhem och Fredriksdal	81
Planteringen, Söder, Högaborg och Eneborg	89
Avslutande ord	97

Produkten är framtagen av

Enheten för trygghet och säkerhet
Stadsledningsförvaltningen

Kontakt: trygghetochsakerhet@helsingborg.se

Kärnan i centrala Helsingborg.

Foto: Torbjörn Lagerwall

Lägesbilden är vår gemensamma utgångspunkt för stadens brottsförebyggande arbete

Helsingborg ska vara en trygg och säker stad. Det brottsförebyggande arbetet är högt prioriterat i staden och bäst resultat nås när vi arbetar tillsammans, inom staden och i samverkan med andra aktörer. Denna lägesbild ger oss en gemensam utgångspunkt och medskick till det fortsatta arbetet.

I debatten är det dominerande budskapet att samhället har blivit mer otryggt och att den grova brottsligheten ökar. Samtidigt visar statistiken att den generella utsattheten för brott i Sverige är historiskt låg. För oss som arbetar brottsförebyggande är det en stor utmaning att kommunicera trygghetsskapande när det samtidigt varje vecka rapporteras om den grova organiserade brottslighetens framfart. Här behöver vi tjänstepersoner ständigt vara en källa till fakta och nyanserade perspektiv. Lägesbilden ger oss ytterligare pusselbitar i detta arbete.

Helsingborg har genom sitt geografiska läge en öppenhet mot omvärlden men ibland drabbas vi av dess baksidor, som när kriminella använder hamnen för att smuggla kokain eller systematiskt stjäla från parkerade lastbilar. Så funkalar organiserad brottslighet. Den utnyttjar och livnär sig på befintliga legala strukturer, som finns överallt. Därför är brottsligheten en fråga som berör alla verksamheter.

Genom samarbete och utveckling kan vi öka vår motståndskraft och göra det känt bland kriminella att risken att åka fast är hög och att det inte lönar sig att begå brott i Helsingborg.

En av de viktigaste beståndsdelarna i motståndskraft är tillit. Tillit människor emellan och tilliten till våra myndigheter. När tilliten är stark vågar vi reagera och motståndskraften ökar. Därför är det viktigt för oss som stad att fortsätta arbeta med invånarengagemanget i våra stadsdelar och samtidigt öka förtroendet för våra samhällsinstitutioner.

Arbetet fortsätter nu.

/Jonas Berg
säkerhetschef i Helsingborgs stad

Sammanfattning

Denna sammanfattning återger delar av lägesbilden och beskriver de sammanhang som staden befinner sig i, samt de utmaningar som staden behöver ta sig an de kommande åren.

I augusti 2023 höjde Säkerhetspolisen terrorhotnivån från en trea till en fyra på en femgradig skala. Sverige har gått från att ses som ett legitimt mål för terrorattentat till att ses som ett prioriterat mål. Säkerhetspolisens bedömning är att hotet kommer att förbli på en hög nivå under en längre tid. Helsingborgs stad har en väl utvecklad beredskap för allvarliga samhällsstörningar. Det finns sedan länge ett etablerat samarbete mellan staden, Polisen och andra myndigheter. Staden agerar med följsamhet efter ansvariga myndigheters beslut och rekommendationer.

I hela Europa ökar cyberbrottsligheten och antalet cyberattacker. De hot som riktas mot Sverige är mångfacetterade och kan kopplas till flera typer av hotaktörer: statliga, kriminella och ideologiskt motiverade aktörer. Viktiga samhällsfunktioner som stadens hälso- och sjukvård, dricksvattenförsörjning och avfallshantering är direkt kopplat till information som finns i stadens digitala system och som är nödvändiga för dess utförande. Detta ställer höga krav på ett robust och systematiskt arbete inom cyber- och informationssäkerhet. En hög nivå av både medvetenhet och åtgärder är nödvändiga för att stå emot alla typer av angrepp, oavsett hotaktör eller bakomliggande syfte.

Den ekonomiska brottsligheten blir alltmer framträdande inom den organiserade brottsligheten. Brotts mot de allmänna välfärdssystemen har ökat kraftigt under de senaste åren och beskrivs idag som en mycket lönsam inkomstkälla för den organiserade brottsligheten. Skatteverket uppskattar att två procent av Sveriges befolkningen är felaktigt folkbokförda vilket motsvarar cirka 3000 personer i Helsingborg. Folkbokföringsbrott kan tyckas trivialt, men är många gånger en förutsättning för annan välfärdsbrottslighet och är därmed centralt att arbeta mot.

Likt välfärdsbrottslighet utgör miljöbrott, däribland illegal avfallshantering, en mycket lönsam inkomstkälla för den organiserade brottsligheten som kan generera lika stora ekonomiska vinster som narkotikasmuggling. Lönsamheten i kombination med låg upptäcktsrisk och lågt straffvärde gör avfallsbrottslighet till något som den organiserade brottsligheten finner ytterst intressant. Helsingborg ska vara en klimatneutral stad år 2030 vilket medför stor efterfrågan på tjänster som lever upp till miljökraven för god avfallshantering. Låga priser för omhändertagande av avfall har ofta en negativ miljöpåverkan både vad avser långa transporter och miljöfarlig hantering och omhändertagande av avfallet.

Centrallä Helsingborg

Foto: Studio-e / Anders Ebefeldt

Osund konkurrens blir ytterligare en konsekvens då företag som bryter mot lagar och regler, utan att upptäckas, får fördelar gentemot sina konkurrenter. Här finns utrymme för den organiserade brottheten att verka och generera stora inkomster, detta ställer höga krav på stadens avtalsgranskning i syfte att undvika oseriösa aktörer.

I Sverige syns ett ökat antal dödsskjutningar de senaste åren. I Helsingborg som helhet har antalet dödsskjutningar varierat mellan en och fyra per år sedan 2015 och följer därmed inte den uppåtgående trenden som syns nationellt. Helsingborg har två utsatta områden som båda klassificeras som riskområden och består av totalt sju stadsdelar; Drottninghög, Dalhem, Fredriksdal, Planteringen, Söder, Högaborg och Eneborg. Utmaningarna här är av varierad karaktär och omfattning. Kriminaliteten har tidigare kännetecknats av bland annat omfattande öppen narkotikaförsäljning, nyrekrytering till kriminalitet och stenkastning mot blåljuspersonal. Idag har detta till viss del förändrats, kriminaliteten är mer utspridd och inte lika geografiskt begränsad till stadens riskområden. Därtill begås en stor del av den kriminella aktiviteten online. Vad gäller invånarnas upplevda trygghet i två av dessa stadsdelar, Drottninghög och Planteringen, visar de senaste mätningarna att boende känner sig allt tryggare. En ökad närvaro av staden och andra aktörer är nödvändig för att skapa en grund för kollektiv kraft som invånarna på sikt kan bära själva.

Den upplevda tryggheten i det offentliga rummet är som lägst i området City mellan Stortorget och Trädgårdsgatan i centrala Helsingborg. Sett till antalet serveringstillstånd är Helsingborg en av de krogstätaste städerna i Sverige. Analyser som gjorts på avloppsvattnet i staden visar en högre halt av narkotika under veckosluten, vilket indikerar att användandet är förknippat med krogliv. Det har även noterats en ökning av användandet, parallellt med

detta anses inflödet av narkotika till staden vara omfattande. Helsingborg har Sveriges näst största containerhamn som hanterar 90 procent av landets frukt- och grönsaksimport och europavägarna E4 och E6 passerar genom staden. Detta gör Helsingborg till en av Sveriges mest betydelsefulla handels- och transportknutpunkter. För den organiserade brottsligheten utgör logistikkedjan en möjlighet till ekonomisk vinning genom aktiviteter som narkotikasmuggling, godsstöld och övertagande av delar av transportledet. Detta kräver starkt motståndskraft vilket kan uppnås genom god samverkan mellan staden och relevanta aktörer.

Vid intervjuer och samtal med förtroendevalda i Helsingborg framträder en tydlig bild som pekar på potentiella hot mot den demokratiska närvaron i staden. Hot, hat och otillåten påverkan mot förtroendevalda och tjänstepersoner är oacceptabelt och utgör ett hot mot allt från den öppna debatten till beslut som den enskilde tjänstepersonen fattar i sin myndighetsutövning. Detta behöver uppmärksammas och synliggöras i större omfattning.

Våld i ungas parrelationer är ett växande problem både nationellt och lokalt. Här krävs kunskapshöjande insatser kring vad våld är och dess konsekvenser. Att fokusera på både våldsutsatt och våldsutövare är centralt i det förebyggande arbetet. Att tidigt fånga avvikelser är centralt. Ett sätt är att se till antalet orosanmälningar, ett nedslag som gjorts är i stadsdelen Fredriksdal. Här är det totala antalet orosanmälningar inte anmärkningsvärt högre jämfört med andra stadsdelar i stadens utsatta områden. Däremot har ett högre antal orosanmälningar om just familjevåld noterats på Fredriksdal, och även på Dalhem. Den socialekonomiska sårbarheten anses mer omfattande på Fredriksdal än Dalhem, detta i kombination med en låg kommunal närvaro gör att området blir extra betydelsefullt att lägga fokus på i det fortsatta arbetet.

Foto: Nils Sjöholm

Det här är lägesbilden

Helsingborgs stad har tagit fram denna lägesbild enligt lag (2023:196) om kommuners ansvar för brottsförebyggande arbete. Utifrån lägesbilden ska en plan tas fram för vilka åtgärder som staden avser att vidta för att förebygga brott.

Lägesbildens medskick till det fortsatta arbetet riktar sig i första hand till Tryggare Helsingborg, där medskicken omhändertas i framtagandet av åtgärdsplanen.

Bronsmodell över gamla Helsingborg

Foto: Torbjörn Lagerwall

Det här är lägesbilden

Lagen om kommuners ansvar för brottsförebyggande arbete säkerställer att kommuner tar ställning till behovet av brottsförebyggande åtgärder utifrån ett kunskapsbaserat underlag. Lagen är nyinstiftad sedan 2023.

Enligt lagen ska Helsingborgs stad ta fram en lägesbild över brottsligheten som täcker kommunens geografiska område. Utifrån lägesbilden kommer en åtgärdsplan att tas fram som specificerar hur staden ska arbeta för att förebygga brott. Minst vartannat år ska lägesbilden uppdateras och åtgärdsplanen följas upp.

Mottagare av lägesbilden

Alla delar av stadens verksamheter ska arbeta trygghetsskapande och brottsförebyggande, inom sina områden. Arbetet bedrivs samlat, under namnet Tryggare Helsingborg, i syfte att säkerställa systematik och tillhandahålla kunskap och stöd till stadens verksamheter och samarbetspartners. Lägesbildens medskick till fortsatt arbete riktar sig i första hand till Tryggare Helsingborg, där medskicken omhändertas i framtagandet av åtgärdsplanen. I framtagandet kan även ytterligare orsaksanalys göras baserat på lägesbilden. Lägesbilden i sin helhet har många mottagare. Stadens förvaltningar, bolag och nämnder, men också de myndigheter som staden samverkar med. Även lokala företag och intresseföreningar ses som mottagare.

Utgångspunkter för lägesbilden

Helsingborgs stad har fyra övergripande inriktningar för stadens arbete under mandatperioden 2023–2026. En av de fyra inriktningarna är att Helsingborg ska upplevas tryggt och vara säkert. Utifrån inriktningen fokuserar staden på att bekämpa brottslighet och otrygghet, samt skapar förutsättningar för att uppnå detta mål.

Tack vare ett redan existerande samarbete mellan Helsingborgs stad, Polisen och andra myndigheter har förutsättningarna varit gynnsamma för att utveckla en tydlig lägesbild. Med avstamp i redan identifierade problemområden fokuserar lägesbilden på att beskriva och fördjupa förståelsen för utmaningarna, snarare än att identifiera dem.

Metod och material

Framtagandet av lägesbilden motsvarar i huvudsak den arbetsmetod som beskrivs i Brottsförebyggande rådets (Brå) handbok "Kartläggning och lägesbild i lokalt brottsförebyggande arbete". Även valet av informationskällor har sin utgångspunkt i samma handbok och består av både skriftlig och muntlig inhämtning.

Inhämtat och använt material har värderats likvärdigt. Det finns dock en risk att urvalet av informationskällor begränsar kunskapen om utmaningarna. Lägesbilden är baserad på den information som kommit textförfattarna till dels. I vissa avsnitt hänvisas det till statistik från 2022, i dessa fall har statistik från 2023 inte funnits granskad eller tillgänglig.

Statistik har i vissa fall präglats av betydande osäkerhet. Det kan gälla rapporter om anmälda brott eller resultat från medborgarundersökningar med låg svarsfrekvens, vilket kan underminera representativiteten i underlaget. I vissa fall har kvantitativa mått förkastats till förmån för kvalitativa uppskattningar.

Exempel på svårigheter att ta hänsyn till

Under 2022 anmäldes och registrerades 390 händelser som mord, dråp eller barnadråp hos Polismyndigheten. Merparten av fallen visade sig efter utredning avse annat än dödligt våld. I en granskning av Brottsförebyggande rådet (Brå) konstaterades 116 fall av dödligt våld 2022. Detta motsvarar 29 procent av samtliga händelser som anmäldes som mord, dråp eller barnadråp under året.

Ett annat exempel avser fall av våld mot kvinnor av en närstående i en parrelation. Siffrorna har i efterhand räknats upp från den officiella statistiken. Siffrorna är därmed underskattade och ska ses som en miniminivå. Trots Polisens indelning av relationstyp inom misshandelsbrott finns inga tydliga indikationer på att kvaliteten i registreringen avsevärt förbättrats, enligt Brottsförebyggande rådet (Brå).

Betydelsefulla produkter

Det finns flera betydelsefulla dokument i sammanhanget. Här nämns tre produkter som samspelar med lägesbilden och som återkommande nämns; Trend- och omvärldsanalysen i Helsingborgs stad, Den myndighetsgemensamma lägesbilden över organiserad brottslighet och Polisens och stadens trygghetsmätning 2023.

Trend- och omvärldsanalysen i Helsingborgs stad

Staden producerar årligen en omfattande trend- och omvärldsanalys med syfte att tillhandahålla kunskap och vägledning. Analysen identifierar konkreta trender i Helsingborgs nära omvärld som direkt påverkar staden här och nu. Brännpunkterna i den senaste analysen från 2024 inkluderar ökat fokus på trygghet, krafttag mot välfärdsbrott och ett försämrat säkerhetsläge som utmanar demokratin. Denna lägesbild tangerar dessa brännpunkter.

Den myndighetsgemensamma lägesbilden över organiserad brottslighet

I den myndighetsgemensamma lägesbilden över organiserad brottslighet (2023) har de hot och sårbarheter som bedöms ha störst påverkan på den myndighetsgemensamma satsningen mot organiserad brottslighet och på samhället i stort identifierats.

Identifierade hot

- Den ekonomiska brottsligheten som ett allt viktigare inslag i organiserad brottslighet
- Den geografiska utbredningen av organiserad brottslighet och dess påverkan på lokalsamhället
- Den globala brottsarenan
- Otillåten påverkan.

Utveckling av hot och sårbarheter på 2-3 år påverkas av:

- Den organiserade brottsligheten utgör en alltmer kvalificerad motståndare som ser Sverige som ett naturligt målval för den organiserade brottsligheten
- Lågkonjunkturen påverkar brottsligheten där aktörer inom den organiserade brottsligheten konkurrerar ut legala aktörer
- Det förändrade säkerhetspolitiska läget där Sverige har blivit mer sårbart för yttre säkerhetshotande verksamhet som exempelvis påverkanskampanjer
- Digitaliseringen innebär ökad internetanvändning kombinerat med ett ständigt flöde av nya digitala finansiella instrument och investeringsmöjligheter som skapar en global marknad för avancerade investeringsbedrägerier.

Lokala förflyttningar och fynd

Utöver de aktuella hot och sårbarheter som nämns tydliggörs även nationella förflyttningar, vilka motsvarar de förflyttningar och fynd som gjorts lokalt i Helsingborg. Som exempel noteras, både nationellt och lokalt i denna lägesbild, att kriminella som tidigare haft sin verksamhet primärt inom ett utsatt område nu breder ut sin verksamhet över en större geografisk yta. Ytterligare ett exempel är att angrepp på utbetalande system i större utsträckning än tidigare drabbar kommuner.

Nationella förflyttningar från den myndighetsgemensamma lägesbilden

Identifierade hot 2021	Förändring 2023
Angrepp på utbetalande system och undandragande av skatter och avgifter	Tydliga angrepp även på regioner och kommuner
Narkotikabrottslighet och det grova våldet som följer i dess spår	Eskalerad våldsspiral med dödligt skjutvapenvåld och sprängningar även utanför storstadsregionerna
Parallella samhällsstrukturer som utmanar rättsstaten	Indikationer på geografisk utbredning av organiserad brottslighet

Identifierade sårbarheter 2021	Förändring 2023
Anonymitet i den legala samhällsfären	Fortfarande en aktuell sårbarhet
Tillitsbaserade system i kombination med bristande kontrollverktyg	Fortfarande en aktuell sårbarhet
Myndigheternas delade ansvar medför att luckor uppstår	Fortfarande en aktuell sårbarhet
Korruption, infiltrering och otillåten påverkan av den legala samhällsfären	Oklar omfattning men tydligare avsikt och förmåga hos vissa aktörer
Nationell brottsbekämpning av gränsöverskridande brottslighet	Tydligare att organiserad brottslighet delvis styrs från utlandet

Polisens och stadens trygghetsmätning 2023

Trygghetsundersökningen skickades till 11,100 slumpmässigt utvalda invånare i Helsingborg mellan 16–85 år, indelat i 36 delområden. Enligt preliminära siffror var svarsfrekvensen 52 procent, och kan komma att stiga något. Sammanfattningsvis går nedan att utläsa av resultatet för 2023.¹

Helsingborgs samlade problemindex har fortsatt att förbättras och är på sin lägsta nivå sedan 2013. Vilket innebär att färre invånare känner sig otrygga ute på kvällen, oroar sig för att bli överfallna och misshandlade, störs av ungdomsgång, oroar sig för inbrott, noterar skadegörelse i utemiljön och upplever att bilarna kör för fort.

Parallellt har den konkreta känslan av otrygghet minskat tydligt i Helsingborg även om den fortsatt är förhöjd jämfört med perioden före 2016. Förbättringen förklaras av att fler känner sig trygga ute ensamma en sen kväll, och att färre avstår aktiviteter på grund av otrygghet eller rädsla för att bli hotad, ofredad eller utsatt för våld.

Resultaten skiljer sig fortsatt mycket åt mellan olika stadsdelar där en handfull av stadsdelarna uppvisar alarmerande och påtagliga problem. City är fortsatt den hårdast drabbade stadsdelen. Samtidigt har problemindex där förbättrats något i årets mätning.² Det handlar bland annat om att färre avstår från aktiviteter på grund av otrygghet och rädsla samt att färre utsätts för brott.

Söder är den näst hårdast drabbade stadsdelen. Där har problemindex försämrats relativt mycket, efter att tidigare ha förbättrats under några år. Detta förklaras bland annat av att fler, återigen, utsätts för våld eller annat brott samt att problemen med buskörningar har ökat.

I övrigt har resultaten förbättrats på Drottninghög och Planteringen. Dessutom är problemindex i båda fallen nu på den lägsta nivån sedan mätningarna startade. Problemindex har även minskat på Norr, i Adolfsberg och i Norra centrum sedan förra årets mätning. Observera att förändringarna på delområdesnivå i år bör tolkas med försiktighet eftersom områdesgränserna har justerats i övergången från postnummer- till statistikområden.

Lästips

- [Myndighetsgemensam lägesbild organiserad brottslighet 2021](#)
- [Myndighetsgemensam lägesbild organiserad brottslighet 2023](#)
- [Kartläggning och lägesbild i lokalt brottsförebyggande arbete](#), Brottsförebyggandet rådet
- [Polisens och Helsingborgs stads trygghetsmätning 2023, sammanfattning från Helsingborgs stad](#)
- [Trend- och omvärldsanalys 2024, Helsingborgs stad](#)

Människor på Drottninghög och Planteringen känner sig allt tryggare. Det visar Polisens trygghetsmätning från 2023.

¹ Information från Helsingborgs stads sammanfattning av Polisens presentation av trygghetsmätningen 2023

² City kallades tidigare "Södra Centrum" i trygghetsmätningen. Delområdet ligger mitt emot Helsingborg C och har döpts om för att undvika sammanblandning med stadsdelen Söder.

Hotbilden mot Sverige

Terrorism och andra former av ideologiskt motiverad brottslighet strävar efter att påverka Sverige negativt, skapa oro bland befolkningen och destabilisera demokratin. Denna typ av brottslighet utgör ett allvarligt hot mot den svenska samhällsordningen.

Sverige har gått från att tidigare betraktas som ett legitimt mål för terrorattentat **till att nu betraktas som ett prioriterat mål.**

Foto: Lotta Wittinger

Hotbilden mot Sverige

Säkerhetspolisen ansvarar för att hantera hot mot Sveriges säkerhet. Hotbilden mot Sverige har förändrats de senaste åren och det har noterats att hotet från aktörer inom våldsbejakande islamism har ökat.

Sedan augusti 2023 har Sverige höjt terrorhotnivån till "högt hot" vilket klassificeras som en fyra på en femgradig skala. Beslutet att höja terrorhotnivån fattades av Säkerhetspolisen i samråd med Nationellt centrum för terrorhotsbedömning (NCT). Sverige har gått från att ses som ett legitimt mål för terrorattentat till att nu ses som ett prioriterat mål. Bedömningen är att hotet förblir på en hög nivå under en längre tid.¹

Hot och sårbarheter mot Sveriges säkerhet

Säkerhetspolisen har identifierat följande hot och sårbarheter mot Sveriges säkerhet.²

Främmande makt som hotar Sverige

Ryssland är det enskilt största hotet mot Sverige. Landets agerande är oberäkneligt och regimen är benägen att ta stora risker. Ryssland har kapacitet att utföra både attentat och sabotage. Samtidigt utgör Kina ett växande och långsiktigt hot mot Sverige. Även Iran utgör ett påtagligt säkerhetshot. Främmande makts säkerhetshotande verksamhet pågår ständigt genom underrättelseverksamhet, påverkansoperationer och cyberangrepp.

Snabb utveckling skapar risker

Den snabba uppbyggnaden av totalförsvaret som pågår och dagens tekniska utveckling riskerar att skapa nya sårbarheter. Det kan handla om att säkerhetskontroller inte får ta den tid som krävs vid anlitandet av entreprenörer eller att smarta tekniska lösningar driftsätts utan att säkerhetsperspektivet beaktats i tillräcklig utsträckning. Säkerhetsskyddslagen syftar till att skydda verksamheter och uppgifter som är säkerhetskänsliga med betydelse för Sveriges säkerhet genom att motverka den här typen av sårbarheter.

Infiltration av offentliga institutioner

Våldsbejakande extremister uppmanar till infiltration och påverkan inom olika delar av samhället. Syftet kan vara att stärka sina egna ställningar eller att påverka myndighetsbeslut. Uppmaningar till infiltration kan även handla om att långsiktigt försvaga förtroendet för samhället.

Utvecklingen i omvärlden bidrar till ett bredare författningshot. Konspirationsteorier och antistatliga budskap sprids, vilket kan underminera förtroendet

för samhällets institutioner, förtroendevaldas beslutsfattande och statens legitimitet som ett demokratiskt system. Detta utnyttjas av våldsbejakande extremister och främmande makt.

Ökat attentatshot och radikalisering

Det ökade attentatshotet är en följd av händelseutvecklingen i omvärlden. Samtidigt främjar den breda extremismen den våldsbejakande extremismen och påverkar ökningen av attentatshotet. Gärningspersoner radikaliseras i allt högre utsträckning genom plattformar online.

Säkerhetshotande teknikanskaffning

Främmande makt investerar omfattande resurser för att anskaffa avancerad teknologi i Sverige. Det rådande internationella läget och kriget i Ukraina har ökat Rysslands behov av teknologi för att upprätthålla sin militära kapacitet. Likaså satsar Kina och Iran intensivt på både teknologi och forskning vilket utgör ett påtagligt säkerhetshot mot Sverige.

Koppling till den organiserade brottsligheten

Den ekonomiska brottsligheten blir alltmer framträdande inom den organiserade brottsligheten. Det är en av slutsatserna i den myndighetsgemensamma lägesbilden över organiserad brottslighet (2023) som tolv myndigheter står bakom. Säkerhetspolisen har tidigare konstaterat att det finns kopplingar mellan grov organiserad brottslighet, våldsbejakande extremism och terrorism. En sådan koppling kan vara ekonomisk brottslighet såsom penningtvätt och terrorfinansiering.

Centrum mot våldsbejakande extremism betonar att det finns liknande mekanismer för att bli del av en kriminell miljö som det gör att närma sig våldsbejakande extremism, som till exempel sökandet efter tillhörighet och identitet. Även ekonomiska intressen och vinster är en stark drivkraft. Parallella samhällsstrukturer kan vara en grogrund för närmande mot både en kriminell miljö och våldsbejakande extremism.

Aktörer och miljöer

Säkerhetspolisen har en utmaning i att identifiera och bedöma de individer som kan utgöra hot mot Sverige. Det rör sig ofta om individer som tenderar att se världen i svart och vitt och som söker efter enkla svar på komplexa frågor. Vanligtvis är det män under fyrtio år som associerar sig med grupper som främjar drastiska och odemokratiska metoder för att förändra samhället. Gärningsmän finns inom alla tre våldsbejakande extremistgrupper; högerextremism, vänsterextremism och islamistisk extremism, och

¹ Säkerhetspolisen. (2023). Terrorhotnivån i Sverige höjdes den 17 augusti 2023 baserat på strategiska bedömningar av olika aktörers avsikt och förmåga att genomföra terrorattacker mot landet. Den svenska terrorhotsskalan är utformad för att ge en strategisk överblick över hotbilden i hela landet över en längre tidsperiod. Beslutet att justera terrorhotnivån för Sverige fattas av säkerhetspolischefen.

² Säkerhetspolisen. (2023). Säkerhetspolisens lägesbild 2022/2023.

därtill ensamagerande utan tydlig tillhörighet.³ Att upptäcka personer som på egen hand planerar att utföra attacker eller grova brott är en komplicerad utmaning. Ofta saknas omfattande planering, logistikkedja att följa och resor att övervaka. De enkla hjälpmedel som de använder införskaffar de ofta själva och utan upptäckt. Forskning och utredningar visar dock att de ofta delar information om sina planer exempelvis via sociala kanaler. Sedan 2015 har ett trettiotal händelser ägt rum i västvärlden där en ensamagerande har varit gärningsman.

För Säkerhetspolisen är det inte intressant om en åsikt i sig själv är extrem eller radikal. Att uttrycka sin åsikt utgör fundamentet i det Svenska demokratiska samhället. Ett exempel på komplexiteten i detta sammanhang är mordet och förberedelse till terroristbrottet under Almedalsveckan i juli 2022, där överläkaren Ing-Marie Wieselgren knivhöggs till döds på Donners plats i Visby. Dådet utfördes av en ensamagerande gärningsman, utan tydlig koppling till någon ideologiskt orienterad gruppering. Efter höjningen av terrorhotnivån varnar Säkerhetspolisen för att de största hoten kommer från just ensamagerande gärningsmän som agerar utifrån starka övertygelser. De utgör ett större hot än terroristgrupper, delvis på grund av svårigheterna att upptäcka dem. En kombination av ideologiska och personliga faktorer innebär att det finns många olika typer av aktörer och tänkbara måltavlor för den som avsiktligt vill skada samhället.

Förändring

Sammansättningen och aktiviteterna inom extremismmiljöerna har genomgått förändringar under de senaste åren, det framgår bland annat av rapporten *Rutten Demokrati* (2023), framtagen av försvarets forskningsinstitut. I Sverige har flera våldsdåd genomförts som kan kopplas till det ideologiska landskap som beskrivs i rapporten, inklusive skolattentat och det nämnda mordet i Almedalen år 2022. Vissa av de studerade grupperna strävar efter att förändra samhället med våld och andra inte. Trots detta kan de aktörer som inte förespråkar våld som ett medel för samhällsförändring, under vissa omständigheter, fungera som inspirationskällor för våldshandlingar. Utifrån den analys som presenteras i rapporten drar författarna slutsatsen att en djupare förståelse av kopplingen mellan ideologi och våldshandlingar krävs för att effektivt bekämpa våldet.⁴

Lokalt i Helsingborg stad

Kommuner har inte i uppdrag att utföra hotbedömningar avseende terrorhot. Det är staten och dess myndigheter som har ansvaret för att säkerställa medborgarnas säkerhet. Vad gäller arbetet med att förbereda för eventuella allvarliga samhällsstörningar är många aktörer berörda. Budskapet från Säkerhetspolisen är tydligt:

”Höjningen av terrorhotnivån ska fungera som en signal till alla berörda samhällsaktörer om vikten av att fortsätta arbeta med åtgärder för att minska risken för att ett terrorattentat ska inträffa. Myndigheter och andra samhällsaktörer måste fortsätta vidta åtgärder för att förebygga och minska hotet för terrorattentat i Sverige och det är viktigt att det finns förutsättningar för uthållighet i det här arbetet. På så sätt skapar vi ett säkrare Sverige.”⁵

Helsingborgs stad har en väl utvecklad beredskap för allvarliga samhällsstörningar. Det finns ett etablerat samarbete med Polisen och andra myndigheter, där man arbetar kontinuerligt för att få en aktuell bild av den lokala situationen.

Säkerhetsskydd spelar en viktig roll i detta arbete och handlar om att skydda information och verksamheter som är avgörande för Sveriges säkerhet mot spioneri, sabotage, terroristbrott och andra hot. Helsingborgs stad arbetar systematiskt och långsiktigt med säkerhetsskydd, i enlighet med säkerhetsskyddslagen (2018:585).

Medskick till det fortsatta arbetet

- Att fortsatt agera utifrån myndigheters beslut och rekommendationer, samt att arbeta systematiskt med fokus på uthållighet, i förberedelse för allvarliga samhällsstörningar.
- Att arbeta för att fördjupa kunskapen kring närvaron av parallella samhällsstrukturer och dess omfattning. Detta primärt med hänvisning till anknytningen till organiserad brottslighet och dess potential som grogrund för våldsbejakande extremism. Baserat på denna kunskap kan insatser, i samverkan med andra aktörer, initieras.
- Att se över den befintliga samverkan mot våldsbejakande extremism. Idag bedrivs arbetet med lokala aktörer i syfte att identifiera problem och genomföra riktade utbildningsinsatser. Arbetet ska, så som uppdraget är formulerat, vara en integrerad del av berörda förvaltningar och bolags arbete, samt anpassas utifrån existerande kunskap och forskning. Detta arbete kan fortsätta att utvecklas.

3 Center mot våldsbejakande extremism (CVE).

4 Pollack Sarnecki, H., Lioufas, A., & Jarlsbo, M. (2023). *Rutten demokrati - Konspirationspropaganda, rasism och våld* (FOI-R-5473-SE). Försvarets forskningsinstitut.

5 Säkerhetspolischefen. (2023, 17 augusti). Uttalande på en presskonferens efter beslut om att höja terrorhotnivån

Samverkansmöte mellan Polismyndigheten och Helsingborgs stad

Foto: Nils Sjöholm

Kommunfullmäktigesalen i Helsingborgs rådhus

Foto: Freddy Billqvist

Hot, hat och otillåten påverkan

Hot, våld, trakasserier eller olämpliga erbjudanden. Otillåten påverkan är ett övergripande begrepp för handlingar som syftar till att påverka en tjänsteperson eller en förtroendevald att avstå från att uttrycka sig eller fatta ett annat beslut än tänkt. Företeelsen är allvarlig både för individen och samhället, och den kan åsidosätta den demokratiska ordningens beslutade regler.

Berättelser om utsatthet från förtroendevalda i Helsingborgs stad

"Brev med hotfullt innehåll har skickats hem till mig."

"Jag har blivit attackerad via mejl och på sociala medier."

"Jag har blivit förföljd."

"Jag har mottagit hot om att jag inte ska delta i vissa möten där beslut fattas om specifika frågor."

"Någon har lagt upp osmickrande text och bilder om mig på twitter."

"En person har genom upprepade kontakter försökt påverka våra beslut."

"Hot om stenkastning. Jag ska passa mig."

"Man vet var min familj bor."

"Min bostad har blivit utsatt för skadegörelse."

”

Vi är alla bärare och värnare av demokratin. Hot, hat och otillåten påverkan mot förtroendevalda är fullständigt oacceptabelt. Våga prata om detta och hämta styrka hos varandra. Öka medvetenheten och lyft fram, en tyst acceptans är också en acceptans. Här är samspelet mellan förtroendevalda och tjänstemän jätteviktigt, så att demokratin får verka fullt ut.

Helsingborgs rådhus

Foto: Freddy Billqvist

/ Christian Orsing (M), kommunstyrelsens ordförande

Utsatthet och oro bland Sveriges förtroendevalda i riksdag, kommuner och regioner

29,5%

Uppger att de har blivit utsatta för hot, trakasserier, våld, skadegörelse eller stöld under 2022.

44,4%

Av de som är 29 år eller yngre uppger att de utsattes för någon form av hot och trakasserier, eller våld, skadegörelse och stöld under 2022.

17%

Av de äldsta ledamöterna (70 år och äldre) uppger att de utsattes för brott 2022.

3,1%

Uppger att de utsattes för någon form av korruptionsförsök under 2022.

51,9%

Av de som utsatts för brott uppger att det skedde vid två till fem tillfällen under 2022.

25%

Av samtliga förtroendevalda påverkades i sitt uppdrag på grund av utsatthet eller oro under 2022.

32,3%

Av kvinnliga förtroendevalda kände oro för att utsättas för brott eller obehagliga händelser under 2022.

25%

Av manliga förtroendevalda kände oro för att utsättas för brott eller obehagliga händelser under 2022.

61,6%

Av de som utsatts bedömer själva att det har skett med med anledning av valrörelsen eller valkampanjen under 2022.

Nationellt bland förtroendevalda i Sverige

Otillåten påverkan kan förekomma på flera olika nivåer; i riksdagen, i regioner och i kommuner. I politikernas trygghetsundersökning (PTU) 2023 beskrivs de förtroendevaldas utsatthet under valåret 2022. Enligt undersökningen uppgav 29,5 procent av de förtroendevalda i Sverige att de utsattes för hot, trakasserier, våld, skadegörelse eller stöld. Yngre förtroendevalda är mest utsatta enligt enkätsvaren, och därefter minskar andelen ju äldre åldersgrupp som studeras.

Som förtroendevald kan en viss mängd kritik vara acceptabelt och kopplat till uppdraget, men det finns alltid en gräns. När små missnöjen förvandlas till hot, hat och otillåten påverkan, då passerar den gränsen. Otillåten påverkan kan vara brottsliga handlingar, men även handlingar som inte utgör brott enligt lag. Vad som juridiskt sett inte är brottsligt kan ändå betraktas som olämpligt. Bedömningen ligger till viss del hos individen själv, men samtidigt är det samhällets ansvar att fastställa gränsen för vad som anses acceptabelt i det samhälle som våra förtroendevalda företräder.

Lokalt bland förtroendevalda i Helsingborgs stad

Den lokala kartläggningen visar att hot och hat främst framförts i direkta fysiska möten mellan förtroendevalda och invånare. Därefter genom sociala medier, följt av mejl och telefonsamtal. Den lokala kartläggningen visar även att uppskattningsvis en tredjedel av stadens förtroendevalda någon gång under sin tid som förtroendevald utsatts för hot och/eller hat. Sett till ordinarie och ersättare i kommunfullmäktige är siffran uppskattningsvis två tredjedelar.¹

Den självupplevda utsattheten av otillåten påverkan varierar.² En mycket liten andel har själva upplevt det, men betydligt fler är medvetna om att det sker i deras lokala sammanhang, ungefär en tredjedel, vilket överensstämmer med den nationella bilden. Avgörande faktorer för utsatthet gällande hot, hat och otillåten påverkan är den nivå av ansvar och mandat som förtroendevalda har, samt hur länge de har haft sina uppdrag, likt nämnt ovan.

Hot mot demokratin

Vid intervjuer och samtal med förtroendevalda i Helsingborg framträder en tydlig bild som pekar på potentiella hot mot den demokratiska närvaron i staden. Hoten kan sammanfattas i tre delar.

- *Självcensur och minskad öppenhet*
Som representant för folket förväntas de förtroendevalda försvara demokratins grundprinciper. Att undvika göra sin röst hörd kan underminera dessa grundprinciper. Vissa menar att det öppna samtalet blir alltmer sällsynt och vi riskerar att få en mer slätstruken debatt. En form av självcensur, där vissa ämnen undviks och hotar det fria utbytet av åsikter, som i sin tur kan skada demokratin.
- *Rädsla för hot och påtryckningar*
Det är befogat att förtroendevalda känner oro att utsättas för hot, hat och påtryckningar, det visar både den lokala och nationella kartläggningen.³ Oron kan resultera i att "felaktiga" beslut fattas. Oron kan också avskräcka från att engagera sig politiskt, vilket kan leda till ett generellt minskat politiskt engagemang på sikt. Detta utgör ett hot mot demokratin.
- *Gränser för debatt*
Det tredje hotet som lyfts fram är kopplat till gränser för debatt och åsiktsuttryck. Inom vissa frågor anses det acceptabelt att ifrågasätta vetenskaplig autenticitet, ett exempel på detta kan vara klimatfrågan. Gränsen mellan acceptabel och oacceptabel åsiktsbildning kan vara skör. I detta sammanhang kommer även problem med desinformation och propaganda in där debatten kan hamna i en gråzon mellan självcensur och fri åsiktsbildning.

”Det finns en rädsla för att säga vissa saker, vilket medför att vi håller oss inom den allmänna normen. Det blir ett slags undvikande och en begränsning av det fria samtalet, vilket utgör ett hot mot det öppna samhället.”

/ Jan Björklund (S), kommunstyrelsens vice ordförande

¹ Förtroendevalda i Helsingborg. (2023). Lokal kartläggning [Enkätundersökning och intervjuer].

² Avser händelser där förtroendevald påverkats i sina överväganden eller faktiska handlingar. Den självupplevda utsattheten för otillåten påverkan är på samma nivå likt korruption (jmf PTU).

³ Brottsförebyggande rådet. (2023). Politikernas trygghetsundersökning (PTU)

Helsingborgs rådhus

Foto: Freddy Billqvist

Systematisk påverkan

Den myndighetsgemensamma lägesbilden över organiserad brottslighet (2021 och 2023) visar att den organiserade brottsligheten är beroende av individer som i sin profession fattar myndighetsbeslut, utfärdar intyg eller andra underlag. Detta kan avse både förtroendevalda och tjänstepersoner. Det kan även förekomma försök att infiltrera myndigheter och offentlig sektor i syfte att påverka beslut eller få tillgång till information i strategiskt syfte. Utvecklingen utgör ett allvarligt hot mot förtroendet för de politiska processerna, beslutande organ och offentlig förvaltning.⁴

Ett ytterligare sätt att få tillgång till information kan vara att avancera inom politiska partier. Informationstillgången blir betydande när man nått en viss nivå, primärt avser detta positioner i eller med anknytning till stadens nämnder. Tillvägagångssättet kan skada även partiets politiska riktning och göra intern skada.

För att omhänderta aktuella utmaningar med systematisk påverkan har Brottsförebyggande rådet (Brå) fått i uppdrag att studera otillåten påverkan som utövas av systemhotande aktörer och grupperingar i Sverige mot enskilda förtroendevalda, politiska partier och beslutande församlingar på alla nivåer. Särskilt fokus ska vara på otillåten påverkan från aktörer och grupperingar inom den organiserade brottsligheten och i kriminella nätverk. Områden inom den kommunala verksamheten som är särskilt sårbara för otillåten påverkan kommer att identifieras och åtgärder att föreslås.

Högt prioriterat i stadens arbete

Otillåten påverkan har blivit en central angelägenhet, både ur ett nationellt och lokalt perspektiv. Frågan har en stark politisk förankring på samtliga nivåer, både riktat förtroendevalda men även tjänstepersoner.

Enligt Sveriges Kommuner och Regioner (SKR) är hot och våld mot personer som arbetar inom kommuner och regioner betydligt vanligare än inom den övriga arbetsmarknaden. Tre av tio medarbetare inom kommuner och regioner rapporterar att de har utsatts för hot eller våld på arbetet det senaste året, jämfört med cirka en av tio på arbetsmarknaden generellt.⁵ För att möta utmaningen och stärka Helsingborgs stad mot otillåten påverkan, har staden inlett ett arbete med att ta fram åtgärder för hur förvaltningarna ska arbeta mot otillåten påverkan.

Medskick till det fortsatta arbetet

- Att arbeta för att ge tjänstemän och förtroendevalda liknande förutsättningar för att hantera hot, hat och otillåten påverkan. För tjänstemän kan detta forum vara arbetsplatsträffar där otillåten påverkan är ett återkommande inslag. För förtroendevalda kan det befintliga nätverket för kunskapsutbyte med säkerhetsansvariga i de politiska partierna vara ett forum för frågan.
- Att hot, hat och otillåten påverkan anmäls till polisen. Anmälan är en förutsättning för att polisen ska få en korrekt lägesbild och därmed förutsättningar för att prioritera denna typ av händelser på rätt nivå i förhållande till dess omfattning.
- Att arbeta för att säkerställa en god omvärldsbevakning och agera med följsamhet därefter, då frågan är ytterst aktuell och högt prioriterad nationellt.

Lästips

- [Myndighetsgemensam lägesbild 2021](#)
- [Myndighetsgemensam lägesbild 2023](#)
- [Hot mot demokrati och samhällssystem, SKR](#)
- [Hot, hat och våld mot förtroendevalda, SKR](#)
- [Uppföljning av hemställan om nationell kraftsamling för systemstärkande åtgärder mot hot, hat och otillåten påverkan i syfte att skydda och stärka vårt demokratiska samhälle, SKR](#)
- [Politikernas trygghetsundersökning 2023, Brottsförebyggande rådet \(Brå\)](#)

Är man utsatt för hot och hat ska man få det stöd man behöver. Det är viktigt att vi i politiken backar upp och ser behovet hos förvaltningarnas medarbetare.

/ Jan Björklund (S), kommunstyrelsens vice ordförande

⁴ Den systemhotande brottsligheten omfattar påverkan på rättskedjan utpressning och korruption.

⁵ Sveriges Kommuner och Regioner (SKR).

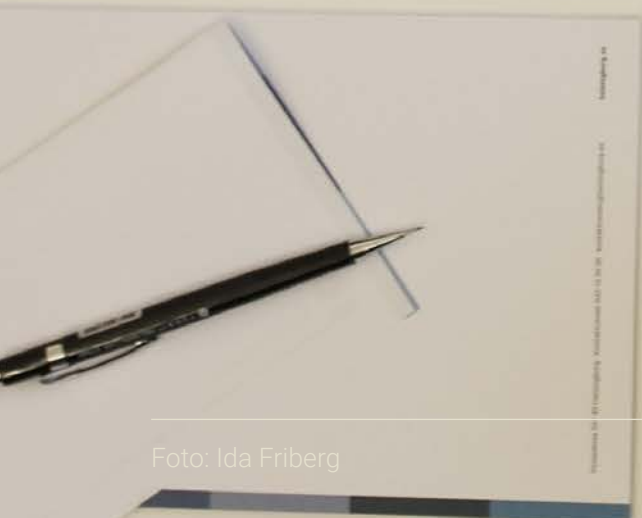
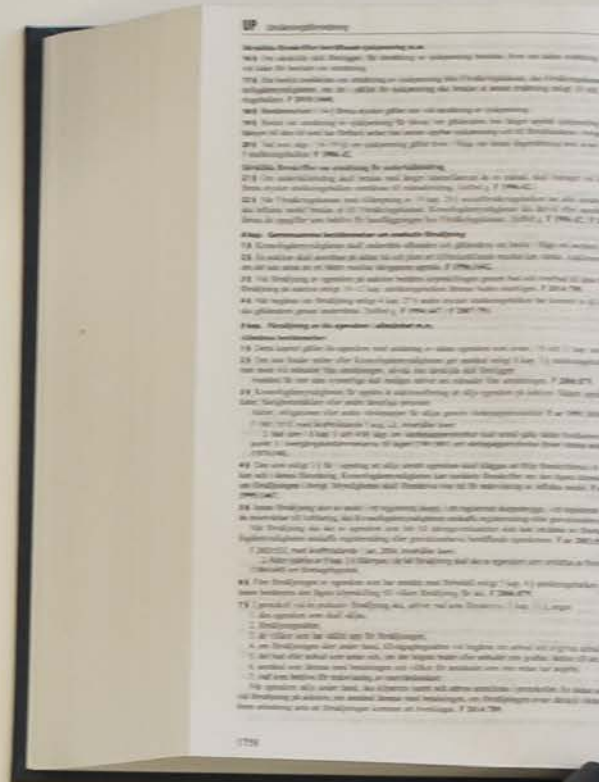

Foto: Ida Friberg

Välfärdsbrott

Brottslighet mot de allmänna välfärdssystemen har ökat kraftigt under de senaste åren. Årligen utbetalas det enorma summor felaktigt till privatpersoner och företag. Välfärdssystemen har blivit en betydande inkomstkälla för den organiserade brottsligheten som otillbörligen utnyttjar offentliga medel för egen vinning.

Välfärdsbrott

Brottslighet mot de allmänna välfärdssystemen har ökat kraftigt under de senaste åren. Uppskattningsvis utbetalas det årligen mellan 11 och 27 miljarder felaktigt från välfärdssystemen till privatpersoner eller företag.¹ Välfärdssystemen beskrivs idag som en mycket lukrativ inkomstkälla för den organiserade brottsligheten. Det finns ingen vedertagen definition av välfärdsbrott, men det kan beskrivas som att en extern aktör otillbörligen utnyttjar offentliga medel på oriktiga grunder och för egen vinning.

I den myndighetsgemensamma lägesbilden över organiserad brottslighet (2021 och 2023) framhålls angrepp på utbetalande system som ett av de allvarligaste hoten mot samhället, och något som kräver en perspektivförflyttning i det kommunala arbetet. Genom myndighetssamverkan som riktas mot kriminella personers näringsverksamhet, bidragsbrott, skattebrott och annat missbruk av offentliga resurser, utmanas basen för den organiserade brottslighetens ekonomi.²

Den lokala bilden

Det kommunala självstyret är starkt och det är på kommunal nivå som den största delen av välfärdsresurserna fördelas. Kommunala tjänstepersoner har stort beslutsmandat, både för kommuninvånare och över verksamheter som finns i kommunen. Det ligger i uppdraget att en kommun ska arbeta hjälpande och stödjande, och handläggning ska ske snabbt och effektivt. Samtidigt är kommunen utsatt för organiserad brottslighet och välfärdsbrott, och behöver i sitt arbete förhålla sig till det. Den senaste forskningen betonar vikten av politiskt stöd och mandat till organisationen som grundläggande förutsättningar för att kunna arbeta mot välfärdsbrott och organiserad brottslighet. I Helsingborg stad finns båda delar, och politiken håller frågorna högt på agendan.³

Riskområden

Helsingborgs stad arbetar aktivt mot att stävja välfärdsbrott och det finns en politisk vilja att prioritera och driva frågan. I detta arbete har ett antal riskområden identifierats; felaktiga utbetalningar, upphandling och inköp, lag om särskilt stöd, lag om valfrihet (LSS och LOV), felaktig folkbokföring och otillåten påverkan med flera. Dessa riskområden är verksamhet- och förvaltningsövergripande och är i sin helhet väl överensstämmande med de riskområden som lyfts fram i nationella analyser om välfärdsbrott.

Exempel på arbete i stadens förvaltningar

Som ett led i att möta upp de utmaningar som finns har exempelvis vård- och omsorgsförvaltningen numera en medarbetare som arbetar med kontroll av felaktiga utbetalningar av assistansersättning, därtill står förvaltningen i begrepp att även granska privata utförare av hemtjänst. Sedan arbetet startade, i augusti 2021, har vård- och omsorgsförvaltningen hanterat drygt 70 ärenden och återkrävt drygt 6,2 miljoner kronor i felaktiga utbetalningar samt förhindrat cirka 6 miljoner kronor i framtida felaktiga utbetalningar. 22 ärenden har lett till polisanmälan.⁴

Sedan 2007 har arbetsmarknadsförvaltningen arbetat mot felaktiga utbetalningar av ekonomiskt bistånd och från 2022 mer systematiskt och förebyggande. Under de senaste fem åren har utredarna hanterat över 2000 felaktiga utbetalningar och 200 polisanmälningar avseende bidragsbrott har gjorts.

Upphandling och inköp

Helsingborgs stad har sedan tidigare granskat ekonomisk och finansiell ställning hos stadens leverantörer av varor och tjänster. Men för att möta de utmaningar som finns började staden under 2022 ett mer strukturerat kontrollarbete gällande upphandling och inköp. Inom ramen för det arbetet har staden utvecklat ett verktyg för att kontrollera leverantörers lämplighet. Detta tillämpas framför allt inom riskbranscher, som exempelvis bygg och anläggning, lokalvård samt vård och omsorg.⁵ I dagsläget har staden kontrollerat drygt 200 företag, både leverantörer och underleverantörer. Fokus är främst på riskbranscher såsom bygg och anläggning, grönyteskötsel, transport och städ.

Arbetet i siffror - en ökning att förvänta

En jämförelse av Brottsförebyggande rådets (Brå) statistik mellan antal anmälda brott mot bidragsbrottslagen (mot kommunen) mellan Helsingborg och Malmö visar att det gjorts genomgående fler anmälningar i Helsingborg än i Malmö (per 100 000 invånare).⁶ Beaktat Helsingborgs aktiva arbete mot välfärdsbrott, kan man anta att siffrorna snarare speglar arbetet än problemets omfattning i de olika städerna.

Arbetet mot välfärdsbrott har intensifierats i Helsingborgs stad sedan 2022, och prognosen är att antalet anmälda brott kommer öka i takt med att arbetet utvecklas ytterligare. Som exempel så gjorde en av stadens förvaltningar 16 polisanmälningar mot bidragsbrottslagen under december 2023, vilket är mer än hälften av totalen för hela år 2022.

1 Statens offentliga utredningar. (2022). Betänkande: Stärkt arbete med att bekämpa bidragsbrott (SOU 2022:37), s. 24.

2 [Polismyndigheten m.fl.]. (2021). Myndighetsgemensamma lägesbild organiserad brottslighet, 2021.

3 Gunnarson, C. (2023). Den sårbara staten: En forskningsöversikt om hur organiserad brottslighet påverkar stat och kommun. Stockholm: SNS.

4 Helsingborgs stad.

5 Ekobrottsmyndigheten. (2023). Vägledning – förebygg arbetslivskriminalitet genom upphandling.

6 Brottsförebyggande rådet (BRÅ). Brottsstatistik av bidragsbrott mot kommuner för Malmö och Helsingborg för åren 2018–2022.

Projekt Municipal

Sedan 2021 är Helsingborgs stad en del av det myndighetsgemensamma projektet Municipal med fokus på välfärdsbrottslighet. Projektet leds av polisens Nationella Operativa avdelning (NOA) och syftar till att identifiera och förebygga felaktigt utnyttjande av välfärdssystemen och otillåten påverkan. Helsingborgs stad är pilotkommun tillsammans med Uppsala, Södertälje, Örebro och Linköping. Projektet ger kontaktytor in i andra myndigheter vilket många gånger är användbart i det lokala arbetet.

Lokal myndighetssamverkan mot välfärdsbrott

På lokal nivå arbetar Helsingborgs stad i samverkan med myndigheter vid tillsyn genom bland annat myndighetsgemensamma tillsynsbesök på utvalda verksamheter. I den lokala myndighetssamverkan finns en stor potential i att utveckla arbetet vidare gällande välfärdsbrott. Det gäller såväl intern samverkan, mellan stadens förvaltningar och det lokala samverkansrådet, samt extern samverkan med Polismyndigheten. Staden ser även ett behov av att utveckla samverkan och arbeta mer riktat mot verksamheter med koppling till kriminella aktörer och organiserad brottslighet som använder företag som brottsverktyg.

Folkbokföring

Folkbokföringsbrott kan anses trivialt, men är centralt när det kommer till viss typ av välfärdsbrottslighet. Den senaste samhällsutvecklingen vittnar om hur kriminella individer folkbokför sig på andra adresser än där de är bosatta, i syfte att undkomma såväl myndigheter som andra kriminella. Detta har resulterat i att skjutningar och sprängningar riktats mot adresser där den kriminella är folkbokförd men där det i själva verket saknas koppling till adressen i fråga och leder till att oskyldiga blir drabbade. Även ur detta perspektiv belyses vikten av en korrekt folkbokföring. Helsingborgs stad samarbetar med flera kommuner tillsammans med Skatteverket och Sveriges Kommuner och Regioner (SKR) vad gäller felaktig folkbokföring. Syftet är att utbyta erfarenheter och utveckla metoder i kommunal verksamhet för att motverka fel och fusk med folkbokföringen. Skatteverkets egen uppskattning är att cirka två procent av befolkningen är felaktigt folkbokförda. Beaktat Helsingborgs population skulle det innebära cirka 3000 personer. Det finns behov och utvecklingspotential att adressera folkbokföringsfrågan ytterligare, i samverkan med Polisen, inom det Lokala samverkansrådet.

Folkbokföringsbrott - olovlig andrahandsuthyrning

Det kommunala bostadsbolaget Helsingborgshem har cirka 12 000 lägenheter i sitt bestånd och bedriver ett aktivt arbete mot olovlig andrahandsuthyrning. Helsingborgshem arbetar aktivt med cirka 200 ärenden parallellt, och det kommer löpande in nya. Såväl omfattningen som det kontinuerliga inflödet av ärenden vittnar om att felaktig folkbokföring är ett problem även i Helsingborg.

Under åren 2019 - 2021 har arbetet resulterat i cirka 75–80 uppsagda hyreskontrakt per år. Under år 2022 sades 93 hyreskontrakt upp med hänvisning till otillåten andrahandsuthyrning och/eller bristande behov. Ärenden har företrädesvis förekommit på; Dalhem, Drottninghög, Fredriksdal, Planteringen, Lussebäcken, Närlunda, Högaborg och Wilson Park.⁷

Otillåten påverkan

Otillåten påverkan är ett av de områden som identifierats i arbetet med att stävja välfärdsbrott. Otillåten påverkan är ett samlingsbegrepp för handlingar som syftar till att påverka, en tjänsteperson i detta sammanhang, att agera på ett annat sätt än personen tänkt. Det kan röra sig om att fatta ett annat beslut inom ramen för myndighetsutövning, eller att välja att inte anmäla en händelse som man vet att man egentligen borde.

För att möta utmaningen, och rusta Helsingborgs stad att stå emot otillåten påverkan har ett arbete påbörjats i syfte att kartlägga de olika förvaltningarna arbete med otillåten påverkan. Kartläggning visar att ett antal förvaltningar har ett aktivt arbete mot otillåten påverkan, medan andra står i begrepp att ta sig an frågan. Därtill framgår behovet av ett stadsövergripande arbete framöver.

Medskick till det fortsatta arbetet

- Att utveckla och ta vara på digitaliseringens möjligheter till att effektivisera och automatisera delar av kontrollprocesser.
- Vad gäller arbete mot otillåten påverkan se medskick i kapitel "*Hot, hat och otillåten påverkan*".

Skatteverket uppskattar att två procent av befolkningen är felaktigt folkbokförda. I **Helsingborg motsvarar det cirka 3000 personer.**

Foto: Nils Sjöholm

Livskvalitetsbrott

Livskvalitetsbrott är den typ av brott som påverkar invånarnas upplevda trygghet allra mest och brotten har en negativ inverkan på ett område. Det innefattar allt från grov brottslighet till enkla ordningsstörningar i form av ungdomsgång som stör ordningen i den offentliga miljön, buskörningar i bostadsområden eller nedskräpning.

Lokal brottsstatistik

Brott som skadegörelse, stöldbrott eller trafikbrott är exempel på brott som i stor utsträckning påverkar människors vardag och känsla av otrygghet. Helsingborgs stad använder IT-systemet Embrace för att rapportera in brott och ordningsstörningar i det offentliga rummet. Via Embrace samlas statistik som visar omfattningen av livskvalitetsbrott i staden. En del av brotten, med tillhörande statistik, redovisas i detta kapitel.

Skadegörelsebrott

Här ingår bilbränder, bränder, glaskross, klotter, nedskräpning och skadegörelse (ej klotter). Under 2022 anmäldes 718 brott, under 2023 anmäldes 860 brott.

Områden/stadsdelar med flest anmälda brott 2023

- Mariastaden, 81st
Området kring Östra och Västra Allén
- Centrum, 58st
Området kring Helsingborg C
- Dalhem, 57st
Området kring Anneroskolan samt Dalhem Centrum

Merparten av skadegörelsebrotten inträffar under det andra kvartalet på året, följt av det fjärde, tredje och första kvartalet. I nämnd ordning. Skadegörelsen förekommer alla dagar i veckan och främst under kvälls- och nattetid.

Ytterligare skadegörelsebrott

Här ingår skadegörelse (ej klotter), mordbrand och grov mordbrand, skadegörelse genom brand (ej motorfordon), skadegörelse mot stat och kommun, skadegörelse på motorfordon, skadegörelse (klotter och andra typer av vandalisering), allmänfarlig vårdslöshet (vållande av brand) och skadegörelse i samband med bilbränder. Under 2022 anmäldes 1266 brott, under 2023 anmäldes 1757 brott.

Områden/stadsdelar med flest anmälda brott 2023

- Centrum, 137st
- Söder, 109st
- Ödåkra, 88st

Inbrott

Här ingår försök till inbrott i villa/radhus, försök till inbrott från lägenhet, fullbordat inbrott i villa/radhus och fullbordat inbrott i lägenhet. Under 2022 anmäldes 209 brott, under 2023 anmäldes 205 brott.

Områden/stadsdelar med flest anmälda brott 2023

- Fredriksdal, 14st
- Söder, 12st
- Dalhem, 12st

Inbrott förekommer under alla veckodagar och främst på eftermiddagen.

Vapenbrott

Här ingår endast lagen om förbud beträffande knivar och andra farliga föremål. Under 2022 anmäldes 250 brott, under 2023 anmäldes 220 brott.

Områden/stadsdelar med flest anmälda brott 2023

- Centrum, 63st
- Söder, 41st
- Ödåkra, 11st

Vapenbrotten inträffar främst under vardagar och vanligtvis på eftermiddagen och kvällen.

Narkotikabrott

Här ingår brott mot narkotikalagstiftningen; eget bruk, innehav och överlåtelse. Under år 2022 rapporterades 1943 brott, under 2023 rapporterades 1705 brott.

Områden/stadsdelar med flest anmälda brott 2023

- Centrum, 325st
- Söder, 228st
- Fredriksdal, 134st

Narkotikabrotten förekommer främst på kvällstid och sprids relativt jämnt över veckans alla dagar, med något färre brott på måndagar. För en något mer ingående bild, se kapitel avseende Tryggheten i City. Antalet anmälda brott styrs till viss del av omfattningen av Polisens uppsökande arbete mot denna typ av brottslighet.

Rån

Här ingår:

- Rån mot privatpersoner, som är 18 år eller äldre, utomhus, med användning av skjutvapen
- Rån mot privatpersoner, som är 18 år eller äldre, utomhus, utan användning av skjutvapen
- Rån mot privatpersoner under 18 år, utomhus, utan användning av skjutvapen
- Övriga rånfall med användning av skjutvapen
- Butikersrån utan användning av skjutvapen
- Rån mot privatpersoner under 18 år, utomhus, med användning av skjutvapen
- Rån utan användning av skjutvapen mot äldre personer eller personer med funktionsnedsättning- ar utomhus
- Rån med användning av skjutvapen mot äldre personer eller personer med funktionsnedsättning- ar utomhus

Under år 2022 anmäldes 116 brott, under 2023 var antalet anmälda brott 131.

Områden/stadsdelar med flest anmälda brott 2023

- Centrum, 30st
- Söder, 16st
- Olympia, 8st

Under år 2022 anmäldes 116 brott, under 2023 anmäldes 131 brott.

Brotten inträffar främst på kvällar och nätter, och de flesta anmälningarna görs på lördagar och söndagar. Merparten av händelserna äger rum under årets fjärde kvartal.

Stöldbrott

Här ingår merparten av stöldbrotten, inklusive stöld genom inbrott i butiker, andra inbrottstyper samt inbrott i garage. Under år 2022 anmäldes 1900 brott, under 2023 anmäldes 2448 brott.

Områden/stadsdelar med flest anmälda brott 2023

- Centrum, 220st
- Söder, 163st
- Ödåkra, 128st

Stöldbrott förekommer under veckans alla dagar och inträffar jämnt fördelat från kl. 12.00 på dagen till kl. 06.00 på morgonen. Merparten av händelserna äger rum under årets första kvartal.

Våldsbrott

Här ingår misshandel och grov misshandel. Under år 2022 anmäldes 543 brott, under 2023 var antalet anmälda brott 518.

Områden/stadsdelar med flest anmälda brott 2023

- Centrum, 187st
- Söder, 70st

Våldsbrotten inträffar främst på fredagar, lördagar och söndagar. När det gäller tid på dygnet sker de flesta brott runt klockan 00.00, 17.00 och 22.00. Merparten av händelserna äger rum under årets andra kvartal, följt av det tredje, fjärde och första kvartalet. I nämnd ordning.

Trafikbrott

Här ingår rattfylleri under påverkan av narkotika, rattfylleri med alkohol eller alkohol och narkotika i kombination, vårdslöshet i trafik och grov vårdslöshet i trafik. Under 2022 anmäldes 378 brott, under 2023 anmäldes 414 brott.

Områden/stadsdelar med flest anmälda brott 2023

- Centrum, 30st
- Söder, 25st
- Fredriksdal, 20st

Trafikbrotten inträffar främst under helgen och sker vanligen mellan kl. 10.00 och 23.00. Merparten av

händelserna äger rum under årets första och andra kvartal. Antalet anmälda brott styrs till viss del av omfattningen av Polisens uppsökande arbete mot denna typ av brottslighet

Rutinaktivitetsteorin

Livskvalitetsbrotten kan många gånger anses förklaras av rutinaktivitetsteorin. Teorin förklarar förekomsten av brott och utgör även en metod för brottsbekämpning. Teorin menar att brott så som skadegörelse, inbrott och stöld är starkt förknippade med vardagens olika rutiner och situationer, och alltså helt normalt förekommande.

Enligt rutinaktivitetsteorin uppstår brott om tre förutsättningar infinner sig:

- En eller flera motiverade gärningsmän
- Ett lämpligt offer eller objekt
- Avsaknad av kapabla väktare

En kapabel väktare kan representeras av polis, trygghetsskapande resurs eller engagerade medborgare. Exempelvis utgör närvaro av kollektiv förmåga, vilket skrivits om i andra kapitel i denna lägesbild, en betydande så kallad kapabel väktare i stadens stadsdelar, och är alltså starkt kopplat till brottsbekämpning. Närvaron skapar ogynnsamma förutsättningar för brottsliga handlingar. Genom att eliminera de möjligheter som underlättar brottslighet kan förekomsten av brott aktivt reduceras, och antalet brottstillfällen minska.

Medskick till det fortsatta arbetet

- Att arbeta för att kartlägga och tydliggöra mönster av livskvalitetsbrott inom ramen för arbetet med Effektiv samordning för trygghet (EST). Både veckovis på den operativa nivån, och strategiskt med hjälp av kvartalsrapporter och prognoser. Resultatet kan användas i den situationella brottspreventionen; alltså arbetet med att minska antalet brottstillfällen, ett arbete som kan utvecklas på, exempelvis, stadsdelsnivå.
- Att i samverkan arbeta för att inkludera ytterligare aktörer i det förebyggande arbetet såsom fastighetsägare, näringsidkare, försäkringsbransch, akademi och ideella krafter. Detta kan verka i syfte att öka informationsutbytet och även träffsäkerheten i det förebyggande arbetet.

Lästips

- [Aktivera samhället mot livskvalitetsbrott. Trygghetskommissionens](#)
- [Polisens och Helsingborgs stads trygghetsmätning 2023, sammanfattning från Helsingborgs stad](#)

Foto: Nils Sjöholm

Foto: Nils Sjöholm

Våld i nära relationer

Våld i nära relationer är en stor samhällsutmaning och ett växande problem är våld i ungas parrelationer. Det är avgörande att förstå de underliggande orsakerna till våldet och att bedriva ett effektivt förebyggande arbete med fokus på att förhindra våldet. Samtidigt krävs fortsatt höga ambitioner gällande stöd och skydd för våldsutsatta.

Berättelser från socialtjänsten och kvinnojouren i Helsingborg

"Att vara utsatt för våld har normaliserats långt innan kvinnan söker kontakt med oss, nivån av acceptans är hög. Droppen är när utomstående sett något, eller någon annan tar kontakt. Polisen kopplas in, barn i fara skrivs. Många lever i symbios med våldsutövaren, att själva polisanmäla ligger långt borta, att kontakta socialtjänsten likaså – det finns en rädsla att förlora barnen."

/ Socialtjänsten

"Psykisk ohälsa och ekonomiska svårigheter är riskfaktorer. Kvinnor från alla socioekonomiska klasser finns här. De mer välbärgade har svårare att klara sig, i skyddsplaceringar, de har svårare att anpassa sig. Boende, det materiella, är också riskfaktorer – den sociala statusen vill man inte bli av med. Pengar kan vara en skyddsfaktor, och en riskfaktor."

/ Socialtjänsten

"Ett uppehållstillstånd som kretsar kring en svensk man, det är den största riskfaktorn av alla. Här är beroendeställningen som allra störst, våldet som mest systematiskt och nedbrytningen av kvinnorna stor."

/ Socialtjänsten

"Isoleringen. Ifrågasättandet av föräldraförmåga. Skammen. Kvinnan får ofta höra "varför lämnar du inte?". Inte många frågar "varför slår han?". Lägg skammen där skammen hör hemma – en mans våld mot en kvinna."

/ Kvinnojouren

Enligt Brottsförebyggande rådet (Brå) har **var fjärde kvinna någon gång utsatts för våld av en partner**, eller före detta partner.

Typer av våld

Det finns många typer av våld och långt ifrån allt våld lämnar märken som syns. Många gånger kan det handla om brottsliga gärningar. Det kan till exempel handla om misshandel, olaga hot, olaga tvång, ofredande, sexuellt ofredande, förtal, skadegörelse, och hemfridsbrott. Jämställdhetsmyndigheten har tagit fram nedan definitioner av våld.

Fysiskt våld

Fysiskt våld kan vara allt våld som riktas mot en person kroppsligen. Det kan vara sådant som ger upphov till smärta långvarigt, eller övergående, det kan handla om obehag, eller att förändra någons utseende mot dennes vilja.

Psykiskt våld

Psykiskt våld kan vara hot om våld, om sexuella övergrepp eller om andra brottsliga gärningar, men det kan också vara nedsättande kommentarer och kränkningar.

Sexuellt våld

Sexuellt våld kan vara att tvinga någon utföra sexuella handlingar mot dennes vilja, eller att utsätta någon för andra sexuella övergrepp och våldtäkt.

Latent våld

Kan vara en stark ilska och aggressivitet som är inbunden och visar sig i kroppshållning och kroppsuttryck och som skapar rädsla, upplevs som ett hot om våldsamma konsekvenser och/eller påminner om tidigare erfarenheter av fysiskt våld.

Materiellt våld

Kan vara att avsiktligt förstöra eller hot om att förstöra en partners eller annan närståendes ägodelar eller tillhörigheter.

Ekonomiskt våld

Kan vara att kontrollera en partners eller annan närståendes tillgångar eller pengar. Att inte få använda sina egna pengar till de inköp man själv önskar utan att behöva be om tillåtelse.

Försummelse

Kan utövas mot personer som är beroende av andra i sin dagliga livsföring oftast av personer som denne är beroende av. Försummelse är en typ av våld som oftast riktas mot personer med sjukdom eller annars försämrade fysisk förmåga, och framför allt äldre personer.

Digitalt våld (del av det psykiska våldet)

Digitalt våld kan utövas över nätet, telefonen eller olika sociala plattformar. Det kan handla om någon som skickar hotfulla mejl eller sms, eller sprider rykten på sociala medier.

Våld i nära relationer

Våld i nära relationer kan yttra sig på olika sätt och olika typer av våld förekommer ofta i kombination med varandra. Våldsutövandet är ett stort samhällsproblem, det utgör den mest omfattande formen av brottslighet riktad mot kvinnor. Ålder, sexuell läggning, missbruk, funktionsnedsättning, migrationsbakgrund, eller hederskontext utgör alla omständigheter som kan göra en person extra utsatt för våld i nära relation. I denna text talar vi främst om utsatta kvinnor.

Antalet anmälda brott och den självrapporterade utsattheten

Misshandel, olaga hot, ofredande och våldtäkt är de brott som har flest antal anmälningar, detta ses både nationellt och lokalt i Helsingborg. Under 2022 anmäldes nationellt 11 844 brott av misshandel inomhus mot kvinnor där gärningspersonen hade en parrelation med offret.¹ I Helsingborg anmäldes 210 brott av samma slag under samma period.

Det är svårt att fastställa hur många som lever med våld i nära relation då få söker hjälp och ännu färre polisanmäler. Kvinnors utsatthet för misshandel är sannolikt kraftigt underskattad särskilt med beaktande av den upprepade utsattheten. Enligt Brottsförebyggande rådet (Brå) har var fjärde kvinna (25%), någon gång utsatts för våld av en partner, eller före detta partner. Men endast 4% av de som utsatts för våld i nära relation anmäler.² Den självrapporterade utsattheten ger sannolikt en mer verklighetsnära bild av omfattningen, jämfört med den bild som antalet anmälda brott ger. Skillnaden mellan antalet anmälda brott och den självrapporterade utsattheten kan även ge en indikation vad avser storleken på mörkertalet.

Antalet kvinnor som söker hjälp hos socialtjänsten eller kvinnojouren i Helsingborg

Utsatta kvinnor i Helsingborg vänder sig främst till stadens socialtjänst eller till kvinnojouren för att få stöd och hjälp. Till kvinnojouren behöver den sökande inte vara bosatt i staden och stöd erbjuds både till kvinnor och tjejer.

Samtalsstöd för kvinnor hos socialtjänsten

2021	86st
2022	158st ³
2023	118st (till och med 4 augusti 2023)

Hjälpsökande kvinnor och tjejer till Helsingborgs kvinnojour 2022

620 kontakter	Sökte hjälp för första gången
573 kontakter	Sökte hjälp efter tidigare kontakt
1193 kontakter	Togs via jour, chatt eller mejl

Baserat på antalet hjälpsökande är det svårt att dra några slutsatser om omfattningen; alltså hur många kvinnor som är utsatta för någon typ av våld. Det är dock tydligt är att behovet av hjälp och stöd är stort.

Dödligt våld mot närstående i en parrelation

Tio fall av dödligt våld där offret var i en parrelation med gärningspersonen ägde rum i Sverige under 2022. I samtliga tio fall var offret en kvinna. Denna siffra innebär att 43% av fallen där kvinnor utsattes för dödligt våld ägde rum i parrelation, och 9% av samtliga fall av dödligt våld i Sverige under 2022 ägde rum i parrelation.⁴

Det ärvda våldsutövandet och våld i ungas parrelationer

Våld i ungas parrelationer beskrivs som ett växande problem både på nationell nivå och i Helsingborg. En kunskapssammanställning från Brottsförebyggande rådet (Brå) från 2021 om våld i ungas parrelationer pekar på betydande likheter mellan våldet som förekommer i ungas och vuxnas parrelationer. Det omfattar både våldets dynamik, dess utveckling och process, samt de upplevelser och konsekvenser som följer. Både den så kallade normaliseringsprocessen och våldscykeln kan observeras bland unga, precis som bland vuxna.

Samtidigt finns det särskilda omständigheter som är kopplade till ungdomstiden och som är relevanta för våld i ungas relationer, men som inte nödvändigtvis gäller för vuxna. Ungas mer begränsade erfarenheter av tidigare relationer påverkar hur de identifierar vad som är ett våldsamtt beteende och vad som är " normalt " i en relation. Hemmet och skolan är viktiga arenor för unga fram till 20-årsåldern. Ungdomars kompisnätverk är av särskild betydelse och i nätverket kan normen sättas för vad som anses acceptabelt beteende i relationer. Sociala medier och andra digitala verktyg spelar en central roll i ungas sociala interaktioner och kan utgöra forum för kontroll, utpressning och förminskat handlingsutrymme.

Konsekvenserna av våld i en parrelation är lika skadligt för unga som för vuxna. Att vara utsatt för eller utöva våld under ungdomsåren, som är en kritisk tid för utveckling, kan påverka möjligheten till en framgångsrik övergång till vuxenlivet, och därmed resultera i negativa konsekvenser längre fram i livet.

1 Brottsförebyggande rådet (Brå). (2023). Brottsförebyggande rådets (Brå) databas över nationell statistik, sökning 3 kap. Brott mot liv och hälsa, misshandel inkl. grov (5, 6§), inomhus, mot kvinna 18 år eller äldre, närstående genom parrelation.

2 Brottsförebyggande rådet (Brå). (2023). Våld i nära relationer. Hämtad från <https://bra.se/statistik/statistik-om-brottstyper/vald-i-nara-relationer.html>

3 Observera att stödsamtal genomfördes utan bistånd under våren 2022, det vill säga att de inte har registrerats, utretts och journalförts.

4 Brottsförebyggande rådet (Brå). Granskning av det dödliga våldet.

Det finns en påtaglig korrelation mellan att ha upplevt våld i hemmet som barn och att själv utöva våld som vuxen.

Det finns en påtaglig korrelation mellan att ha upplevt våld i hemmet som barn och att själv utöva våld som vuxen. Från och med den 1 juli 2021 är det straffbart att utsätta barn för att bevittna brott i en nära relation. Barn som bevittnar våld i relationer i hemmet utgör en särskild riskgrupp med generellt påverkad förmåga att fungera i vardagen, i skolan och i relation till vänner. Detta jämfört med barn som inte exponeras för denna typ av våld.

Omfattningen av våld i ungas parrelationer

Det är svårt att bedöma den exakta omfattningen av våld i ungas parrelationer och det finns få studier på ämnet i Sverige. Samhällets stöd till unga som utsatts för våld i en parrelation är bristfälligt, och ser olika ut runtom i landet. I Sverige uppger 23% av tjejer och 14% av killar i åldern 16–24 år att de någon gång utsatts för parrelaterat våld. Den stora variationen i utsatthet har bekräftats i såväl europeiska som nordamerikanska studier.⁵

Det finns alltså stora könsskillnader i utsattheten för våld i en parrelationer. Tjejer och icke-binära utsätts för alla former av våld i större utsträckning än killar, primärt sexuellt våld och fysiskt våld. Det är dubbelt så många tjejer utsätts för fysiskt våld jämfört med killar.⁶ Forskning visar att det finns skillnader mellan tjejer och killar när det gäller våldets karaktär, frekvens och konsekvenser. Tjejer utövar våld som ofta är lindrigare än killars utövande, och innehåller ett större inslag av verbalt våld. Killar utövar mer sexuellt våld och mer allvarligt fysiskt våld. Konsekvenserna av partnervåldet anses vara större för tjejer än för killar. Jämfört med killar får tjejer oftare fysiska skador av våldet och behöver oftare vård, samt får mer omfattande negativa känslomässiga konsekvenser som större rädsla för sin partner och större rädsla för att bli allvarligt skadad eller dödad.⁷

Utredning av familjevåld med fokus på Fredriksdal

Det finns som nämnt en påtaglig korrelation mellan att ha upplevt våld i hemmet som barn och att själv utöva våld som vuxen. Stiftelsen Tryggare Sveriges lägesbild över Fredriksdal (2022/2023) konstaterar att det förekommer ett högre antal orosanmälningar om familjevåld i stadsdelen än i övriga staden. Med utgångspunkt i detta, i kombination med den ökande problematiken av våld i ungas relationer generellt, genomfördes under hösten 2023 en fördjupas analys av problematiken.

Det totala antalet orosanmälningar per 1000 barn är inte anmärkningsvärt högre på Fredriksdal jämfört med andra stadsdelar i stadens utsatta områden,

5 Brottsförebyggande rådet (BRÅ). (2021). Våld i ungas parrelationer. Hämtad från https://bra.se/download/18.79079f9d17cc01fce50bb/1635487700517/2021_15_Vald_i_ungas_parrelationer.pdf

6 Stiftelsen Allmänna Barnhuset & Jämställdhetsmyndigheten. Våld i ungas nära relationer och hedersrelaterat våld och förtryck.

7 Brottsförebyggande rådet (Brå).

vilket till viss del har jämförts. Det som är anmärkningsvärt är att det förekommer ett högre antal orosanmälningar om just familjevåld på Fredriksdal, och även på Dalhem.

Den fördjupade analysen visar att en stor andel av orosanmälningarna om familjevåld leder till utredning men avslutas utan insats, vilket även det anses som anmärkningsvärt. Att vårdnadshavare tackar nej till insats tror vissa av intervjupersonerna kan bero på att socialsekreterarna delvis saknar den tid som krävs för att motivera vårdnadshavare till att förstå vikten av att en viss insats genomförs. Om vårdnadshavare väljer att tacka nej till fortsatt stöd och socialtjänsten inte anser att läget är så pass allvarligt att det kräver omhändertagande av barn kommer utredningen således att avslutas utan insats. En annan oro som framkommer i intervjuerna är att det kan finnas viss risk att våldet förminskas under utredningens gång. Det som inledningsvis kan vara beskrivet som våld beskrivs senare i processen som bråk vilket då inte föranleder lika stort behov av fortsatt stöd.

På Fredriksdal förekommer omfattande socioekonomisk sårbarhet. Det finns en hög arbetslöshet, framför allt bland kvinnor, och en hög andel hushåll uppbär försörjningsstöd. Rent strukturellt saknas en naturlig mötesplats på Fredriksdal vilket befäster ett utanförskap bland föräldralediga, sjukskrivna och/eller arbetslösa vårdnadshavare som inte heller nyttjar förskola. Intervjuer gjorda inom ramen för den fördjupade analysen pekar bland annat på att barnen på Fredriksdal inte har tillgång till det svenska språket i lika stor utsträckning som i andra stadsdelar. Med det tillkommer komplikationer i form av svårigheter för yngre barn att beskriva och förmedla sin vardag och händelser i den. Det finns även en annan form av utanförskap där barnfamiljer inte tar del av de möjligheter som erbjuds i närliggande stadsdelar.⁸

En fördjupad kartläggning av våldsförekomst och våldsförebyggande arbete

Under 2023/24 genomförs en fördjupad kartläggning av Helsingborgs stad för att få en bättre bild av hur utbrett våldet är i Helsingborg, vilka våldsformer som stadens olika verksamheter möter och hur utsattheten ser ut i olika grupper i samhället. Kartläggningen tar sin utgångspunkt i den så kallade våldspyramiden för att synliggöra både det mer lindriga och grövre mellanmänskliga våldet, samt i preventionstriangeln för att identifiera hur Helsingborg arbetar våldsförebyggande på

universell, selektiv och indikerad nivå. Detta för att komplettera mer övergripande statistik, som ofta är bristfällig. Syftet är även att skapa en bild över vilka våldsförebyggande insatser som finns i staden och var eventuella glapp finns där ytterligare insatser behövs. Kartläggningen omfattar analyser av verksamhetsstatistik från förvaltningarna och fokusgruppsintervjuer med medarbetare från olika verksamheter.

Perspektivskifte för större fokus på att förebygga våldet

Samhällets insatser avseende förebyggande och bekämpande av mäns våld mot kvinnor har historiskt sett främst fokuserat på våldets konsekvenser snarare än dess orsaker. Jämställdhetsmyndigheten lyfter fram att ett perspektivskifte är önskvärt, där ett större fokus läggs på ett våldsförebyggande arbete utan att för den del minska ambitionerna i att ge stöd och skydd för utsatta. Ska det här skiftet äga rum så behöver män och pojkar var delaktiga i att förändra de normer som rättfärdigar våld mot kvinnor, barn, icke-binära och andra män. Men föreställningen om hur män och pojkar är och bör vara hålls levande av alla, och därför behövs våldsförebyggande insatser vända sig till alla oavsett kön, menar Jämställdhetsmyndigheten.

Medskick till det fortsatta arbetet

- Att arbeta för att intensifiera stadens våldsförebyggande arbete riktat till unga; pojkar, flickor, unga män och unga kvinnor. Alltså både våldsutsatt och våldsvärkare, med fokus på samtycke, normer, kunskap om våld och våldstyper.
- Att genom förebyggande arbete försöka motverka att våldsutsatta barn och ungdomar blir våldsutövare som vuxna. Detta genom att tidigt identifiera risker och orsaker bakom våldet.
- Att arbeta för att öka den kommunala närvaron på Fredriksdal, genom att exempelvis inrätta en familjecentral. Detta är formulerat i samråd med socialförvaltningen.

För ytterligare medskick i det fortsatta arbetet se även fördjupningen *Familjevåld som orosanmälan med fokus på Fredriksdal* skriven av Tryggare Sverige.

Lästips:

- [Lägesbild, orsaksanalys och åtgärdsplan. Fredriksdal, Stiftelsen Tryggare Sverige, 2023](#)
- [Handboken: Inget att vänta på, Jämställdhetsmyndigheten](#)
- [Utredning av familjevåld som orosanmälan med fokus på Fredriksdal, Helsingborgs stad, Stiftelsen Tryggare Sverige, 2023](#)

Centrala Helsingborg

Foto: Niklas Stenholm

Arbetslivskriminalitet, människohandel och människoexploatering

Arbetslivskriminalitet är ett samlingsbegrepp som omfattar en rad olagliga och oetiska handlingar som strider mot de lagar och avtal som reglerar arbetslivet. Vid människohandel och människoexploatering utnyttjas redan utsatta personer och de arbetar under extrema och orimliga förhållanden.

Arbetslivskriminalitet

Arbetslivskriminalitet är handlingar som strider mot de lagar eller avtal som reglerar arbetslivet. Vid bedömningen om en händelse är att betrakta som arbetslivskriminalitet bör särskild hänsyn tas till om handlingen utnyttjar arbetstagare, snedvrider konkurrensen, utförs systematiskt eller i organiserad form, samt har en allvarlig eller omfattande karaktär.

De brott som är förknippade med arbetslivskriminalitet inkluderar skatt- och avgiftsundandragande, otillåten utnyttjande av välfärdssystemet, människohandel och människoexploatering, utländsk arbetskraft i Sverige samt ekonomisk brottslighet som penningtvätt¹. Brotten utgör allvarliga hot mot integriteten och sundheten i arbetslivet samt mot samhällets rättsliga och ekonomiska välfärd.

Regeringen har beslutat att etablera flera center mot arbskriminalitet under 2023 genom samarbete mellan nio myndigheter. Bekämpningen av denna kriminalitet är högt prioriterad och kräver insatser även på lokal nivå.

Arbetslivskriminalitetens omfattning i Helsingborg

I Helsingborg är det utmanande att sammanställa pålitlig statistik om arbetslivskriminalitetens omfattning. Det är dock tydligt att Helsingborg präglas av en betydande närvaro av så kallade riskbranscher, inklusive transportsektorn, byggindustrin och restaurangbranschen. Det är sannolikt att omfattningen av problematiken är stor.

Osund konkurrens i Helsingborg

Företag som i Helsingborg erbjuder tjänster till osedvanligt låga priser kan indikera oegentligheter. De låga priserna kan bero på olagligt utnyttjande av arbetskraft, såsom låga löner, brist på säkerhetsåtgärder eller dåliga arbetsförhållanden. Det skapar en ohälsosam konkurrenssituation där lagliga företag inte kan konkurrera med de kriminella verksamheter som pressar priserna med hjälp av arbetskraftsutnyttjande.²

Arbete som pågår i staden

Historiskt sett har det varit svårt att inspektera branscher med hög risk för arbetslivskriminalitet, inklusive transport, bygg, restaurang, städ och assistansföretag. Årliga inspektioner av stadens lokala samverkansråd (LSR) upptäcker regelbundet fall av arbetslivskriminalitet och kopplingar till den organiserade brottsligheten. Vid tillsynstillfällena upptäcks även brott som ekonomisk brottslighet, undandragande av skatter och avgifter, välfärdsbrott,

människohandel och människoexploatering. Det finns ett behov av att utöka och utveckla detta arbete för att täcka även de svårtillgängliga branscherna.

Människohandel och människoexploatering

Under 2022 fick Jämställdhetsmyndigheten kännedom om 375 personer som antogs varit utsatta för människohandel eller människoexploatering i Sverige och mörkertalet antas vara stort. Kvinnor utgör en majoritet av de fall som rör vuxna, samtidigt syns en stadig trend att allt fler vuxna män identifieras som utsatta för människohandel och människoexploatering. Eftersom kvinnor och män generellt exploateras i olika miljöer är det viktigt att identifieringsarbetet har en stor bredd och tillräckliga resurser. Jämställdhetsmyndigheten har identifierat riskbranscher i fallande ordning: Grön näring, bygg, hotell och restaurang, industri, biltvätt- eller bilverkstad och städ.³

Människoexploatering omfattar situationer där förövare tvingar en individ att arbeta under extrema och orimliga förhållanden, placera dem i tvångsarbete eller tigger, genom att använda sig av olaga tvång, vilseledande eller utnyttjande av deras beroendeställning, skyddslöshet eller svåra situation. Det är vanligt att de utsatta personerna inte vågar anmäla brotten, antingen på grund av bristande kunskap om sina rättigheter i Sverige eller på grund av rädsla för hot och våld från de arbetsgivare som utnyttjar dem.⁴

Typen av människoexploatering

- Sexuella ändamål
- Arbetskraft
- Kriminalitet
- Tiggeri
- Tvångsäktenskap
- Multipel exploatering
- Hushållsarbete

Lokalt i Helsingborg

I Helsingborg finns ett nätverk som arbetar för att stödja och bistå de utsatta individerna som anträffas. Arbetet samordnas från 2024 av Helsingborgs stad och dessförinnan av Frälsningsarmén.

Den vanligaste formen av människoexploatering i Helsingborg är multipel exploatering⁵. Det innebär att personer som utnyttjas i arbetsrelaterad exploatering också utnyttjas i prostitution eller tiggeri. Enligt statistik från Frälsningsarmén Helsingborg registrerades 65 personer som potentiella offer för människohandel och människoexploatering under 2022. Frälsningsarmén i Helsingborg har fört statistik

1 Arbetsmiljöverket. (2023). Låga priser kan innebära att människor utnyttjas.

2 Arbetsmiljöverket. (2022). Osund konkurrens.

3 Jämställdhetsmyndigheten. (2022). Regionkoordinatörernas statistik om människohandel och människoexploatering 2022.

4 Jämställdhetsmyndigheten. (2023). Människoexploatering.

5 Frälsningsarmén. (2022). Föreståndare: Marija Sunnli, Frälsningsarmén, Helsingborg.

sedan 2017 och har noterat en markant ökning både när det gäller antalet händelser och utsatta individer.

Enligt Frälsningsarmén är det inte ovanligt att unga kvinnor, 18-21 år, ägnar sig åt prostitution där deras "pojkvänner" utnyttjar situationen för att utpressa sexköpare. En upplägg kan vara att lura sexköpare genom att påstå att kvinnan är minderårig och hota med att avslöja köparen som pedofil om han inte betalar en summa pengar. Sexuell exploatering sker också genom eskorttjänster. Exploateringen har övergått från att alltsom oftast äga rum i lägenheter, hyrda i andra hand, till att alltsom oftast äga rum på hotell. Den organiserade brottsligheten är sannolikt närvarande även i dessa sammanhang, men i vilken grad är svår att bedöma.

Så ser framtiden ut

I den myndighetsgemensamma lägesbilden mot organiserad brottslighet (2021 och 2023) konstateras det att arbetslivskriminaliteten förväntas öka. Vidare framgår det att tillgången till företag idag är central och en förutsättning för de flesta brottsupplägg, inklusive arbetslivskriminalitet.

Brottsområdet spänner över en stor variation av ekonomisk brottslighet, såsom penningtvättbrott, momsbedrägerier (MTIC-upplägg⁶) och punktskattbrottslighet, ofta i samband med människoexploatering och arbetsmiljöbrott. Brotten mot välfärdssystemen, som resulterar i skattefinansierade förmåner i händerna på kriminella kan även utgöra ett hot mot förtroendet för samhället i stort.

Medskick till det fortsatta arbetet

- Att arbeta för en utökning av det lokala samverkansrådet genom att involvera fler aktörer i syfte att omhänderta brottsofferperspektivet. Därigenom kan möjligheterna öka, att omhänderta utsatta personer som anträffas vid tillsyn.
- Att arbeta för en utökning av det lokala samverkansrådet genom att involvera de större fackförbunden i dialog om osund konkurrens och arbetslivskriminalitet.
- Att öka medvetenheten kring människohandel och människoexploatering hos fastighetsägare i staden i syfte att öka inrapporteringen, till berörda myndigheter eller organisationer, vid misstanke om brott och utsatthet.

Lästips

- [Arbetslivskriminalitet, kampen för ordning och redan av LO](#)
- [Arbetslivskriminalitet, av Arbetsmiljöverket](#)

6 Ekobrottsmyndigheten. (2022). Momskaruseller eller MTIC-bedrägerier (Missing Trader Intra Community) går ut på att lura till sig momspengar från staten.

Helsingborgs hamn

Foto: Teddy Strandqvist, Studio-e

Brott inom logistiknäringen

I Helsingborg ligger Sveriges näst största containerhamn, här hanteras 90 procent av landets frukt- och grönsaksimport. Dessutom passerar europavägarna E4 och E6 genom staden. Detta gör Helsingborg till en av Sveriges mest betydelsefulla handels- och transportknutpunkter. För den organiserade brottsligheten utgör logistikkedjan en möjlighet till ekonomisk vinning genom aktiviteter som narkotikasmuggling, godsstöld och övertagande av delar av transportledet.

Enligt Tullverket kommer
**en betydande mängd
kokain in till Sverige via
Helsingborgs hamn.**

Helsingborgs hamn

Foto: Teddy Strandqvist, Studio-e

Helsingborgs hamn

Årligen passerar åtta miljoner ton gods genom Helsingborgs hamn och via färjetrafiken mellan Helsingborg och Helsingör passerar årligen sju miljoner resenärer och tre miljoner fordon. Helsingborgs goda logistiska läge bidrar till att verksamheter i området expanderar och att arbetstillfällen skapas. Samtidigt öppnar detta upp möjligheter för aktörer som agerar i kriminella syften. Detta innebär utmaningar ur ett brottsförebyggande och trygghetsskapande perspektiv, samt utmaningar för stadens företagsklimat.

Sedan 2010 har narkotikasmuggling och grova narkotikabrott återkommande uppmärksamrats med anknytning till Helsingborgs hamn. Statistik från Tullverket visar en stadig ökning av beslag gällande narkotika och vapen. Under det första halvåret 2023 gjordes större kokainbeslag i Helsingborgs hamn än vad som gjorts i hela Sverige under 2022.

Helsingborg som transithamn

Enligt Tullverket når en betydande mängd kokain Sverige via Helsingborgs hamn. En stor del av detta kokain transporteras via Ecuador, som ligger mellan Colombia och Peru, kända för att vara stora producenter av kokain. Därefter anländer det till Helsingborg. En tydlig trend är att legala transporter inom den tunga godstrafiken utnyttjas för att smuggla stora mängder narkotika.¹ Enligt Tullverket har Helsingborgs hamn blivit en transithamn för narkotikasmuggling både till Sverige och andra europeiska länder. Detta kan bland annat bero på följande:

- Narkotika har upprepade gånger upptäckts i containrar med bananer. Då närmare 90% av Sveriges bananimport passerar genom Helsingborgs hamn, kan detta medföra att betydande mängder narkotika smugglas in genom Helsingborg.
- Tullverkets uppfattning är att Sverige är attraktivt som transitland för narkotikasmugglare. Sveriges utförselkontroller är färre än andra länders och svenske registrerade lastbilar löper mindre risk att tas ut för kontroll i andra länder.
- Idag genomförs ett mer omfattande brottsförebyggande arbete i de större hamnarna i Nederländerna. Enligt analytiker vid Europol kan det inte uteslutas att ökad kontroll i Nederländerna har lett till att narkotikasmugglarna väljer att använda andra containerhamnar i Europa, till exempel Helsingborgs hamn.²

Tillvägagångssätt

Det finns olika metoder för att gömma narkotika i containrar. Stora beslag har hittats gömda i de tomrum som finns i containergolvet och i kylaggregatet på utsidan av containrarna. Att gömma narkotikan på utsidan gör det möjligt för mottagarna att ta sig in i hamnen nattetid och hämta narkotikan utan att behöva tillträde till containers insida.

Det finns sannolikt en organiserad struktur bakom narkotikahanteringen, då beslagen är stora och återkommande utan att påverka narkotikamarknaden i Helsingborg. Sannolikt finns det infiltratorer på företag inom logistikkedjan som utnyttjar sin position för att få tillgång till information som möjliggör smuglingen, och transporten genomförs. Verksamheten i hamnen innebär att ett betydande antal logistikföretag har tillträde till området för att hämta och leverera gods. Ur ett brottsförebyggande perspektiv utgör detta en sårbarhet där kriminella aktörer kan utnyttja anställningar, företag eller ägna sig åt otillåten påverkan för att få tillträde till hamnområdet.

Erfarenheter från andra länder visar att smugglare snabbt reagerar på nya säkerhetsåtgärder och ändrar sitt tillvägagångssätt. Det är sannolikt att de kommer att hitta alternativa metoder, såsom lossning av narkotika till havs utanför Helsingborg och införande via obebakade småbåtshamnar. I Helsingborgs finns småbåtshamnarna Domsten, Norra hamnen, Knähaven och Råå.

Medskick till det fortsatta arbetet

- Att i samverkan utveckla samarbetet mellan stadens verksamheter och Helsingborgs hamn. Personalsäkerhet, informationssäkerhet och den fysiska säkerheten på området behöver vara god. Detta kan verka i syfte att bli mer motståndskraftig och mindre attraktiv för kriminella intressen.
- Att undersöka möjligheten till att använda ny teknik för att upptäcka narkotikasmuggling, exempelvis kamerabevakning i småbåtshamnar som identifierar ovanliga anlöp. Detta utgör en innovativ förebyggande strategi som Helsingborgs stad kan överväga i samverkan med brottsbekämpande myndigheter såsom Kustbevakningen.
- Att arbeta för att ytterligare beakta beredskapsperspektivet. Genom ökad samverkan med stadens verksamheter, med primärt fokus på hamnens säkerhet och med ett brottsförebyggande perspektiv, kan synergier beaktas och tillvaratas. Detta kan avse synergier som synliggörs i den pågående återuppbyggnaden av totalförsvaret där hamnen har betydelse både för det militära försvaret och landets försörjningsberedskap.

1 Tullverket. (2023). Uppgift från Tullverket.

2 Europol. (2023). Uppgift från studiebesök på Europol i Haag.

Transportstölder

Helsingborgsregionen utsågs till Sveriges bästa logistikläge år 2022 och 2024.³ Under flera år har Helsingborg varit landets centrum för livsmedelslogistik och är numera ledande inom tredjepartslogistik (TPL), e-handel och internationell distribution. Helsingborgs framstående roll inom logistiksektorn innebär också utmaningar.

Ett omfattande problem är nattliga stölder från parkerade lastbilar. Under 2023 polisanmälades 126 brott av stöld från lastbilssläp, eller motsvarande lastbärare, i Helsingborg. Det kan jämföras med 957 brott i hela landet, vilket innebär att Helsingborg står för 13% av det totala antalet anmälda brott i Sverige. Jämförelsevis anmälades 41 brott i Göteborg och 63 brott i Stockholm.⁴ Antalet anmälda brott stämmer överens med lägesbilden som helhet där Helsingborg är ett logistiknav som är särskilt utsatt för transportstöld.

Transportstöldernas framfart

Orsakerna till de höga nivåerna av transportstöld är en kombination av flera faktorer.

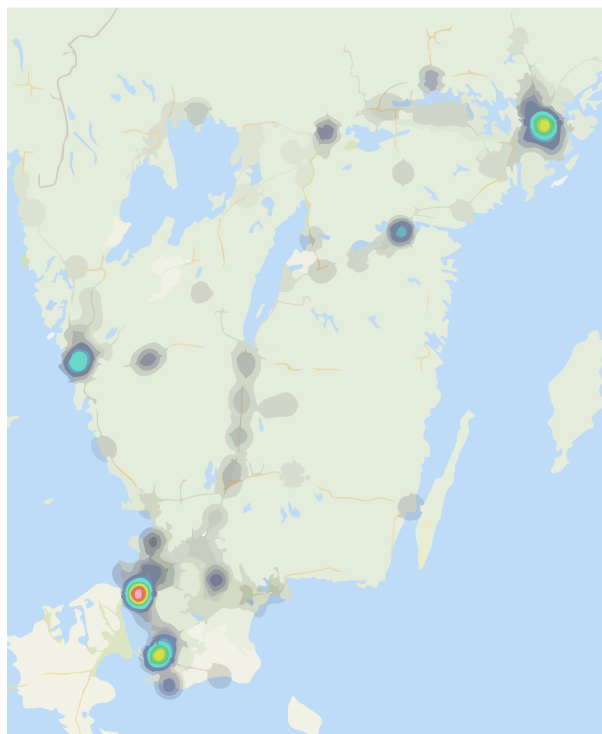
- Straffvärdet för denna typ av brottslighet är relativt lågt och betydligt lägre än straffvärdet för exempelvis narkotikabrott. Konsekvensen av att bli lagförd kan anses acceptabel i förhållande till vinsten av stölden.
- Lastbilar fortsätter att parkera på platser där risken för att bli utsatt för brott är hög. De ekonomiska incitamenten så som minskat svinn och skada utmanas av kostnaderna för etablering och drift av säkra uppställningsplatser.

Multikriminella

Polisens utredningar och kartläggningar visar att transportstölderna i södra Sverige utförs av välorganiserade och ofta multikriminella aktörer som ägnar sig åt flera typer av brottslig verksamhet. Kriminella nätverk integrerar sina olagliga verksamheter i den legala logistikbranschen genom att ta anställningar i större företag eller genom att driva egna logistikföretag, företrädesvis åkerier. Att ha tillgång till större lastbilar öppnar upp för möjligheten att stjäla hela laster, lagra stöldgods och upphämtning av illegala varor såsom narkotika.

Medskick till det fortsatta arbetet

- Att verka för att minska utsattheten inom logistiknäringen genom att medverka i det befintliga nationella nätverket för vägbrottslighet är avgörande. För att minska denna utsatthet krävs förändringar i lagar, branschstandarder och rutiner, vilket ofta kräver insatser på regional och nationell nivå.
- Att undersöka möjligheten att skapa ett samverkansforum inom logistiknäringen i Helsingborg där relevanta aktörer såsom näringen, Polisen och Helsingborgs stad deltar. Detta i syfte att dela information och erfarenheter, och på så sätt skapa motståndskraft och försvåra för kriminella aktörer att nyttja näringen för egen vinning.
- Att arbeta för att ytterligare beakta beredskapsperspektivet. Samtliga aktörer i det brottsförebyggande arbetet bör beakta och tillvarata synergier som kan finnas i det pågående arbetet med att bygga upp totalförsvaret. Helsingborgsregionen har en betydande roll i livsmedelsdistributionen, vilken utgör en viktig del av Sveriges försörjningsberedskap.

Kartan visar vart i Sverige de flesta transportstölderna ägde rum under 2023. Källa: Polisen

3 Intelligent Logistik. (2024). Intelligent Logistiks ranking av Sveriges bästa logistiklägen.

4 Polismyndigheten. (2024). Statistik från Polismyndigheten, brottskod 9804.

Under 2023 anmäldes 126 brott av stöld från lastbilssläp i Helsingborg. Jämfört med 41 brott i Göteborg och 63 brott i Stockholm.

Rondell i Helsingborg som ansluter till E6:an.

Foto: David Lundin

Illegal avfallshantering

Illegal avfallshantering innebär att avfall hanteras på ett olagligt sätt, såsom genom dumpning, olovlig återvinning eller olaglig export. Miljöbrott, inklusive illegal avfallshantering, är mycket lönsamma och enligt EUROPOL kan de generera lika stora ekonomiska vinster som narkotikasmuggling.

Den ekonomiska drivkraften är primär. Kombinationen av låg upptäcktsrisk och lågt straffvärde gör avfallsbrottslighet till något som kriminella aktörer finner ytterst intressant.

Regeringsuppdrag om avfallshantering

Under 2021 fick Naturvårdsverket tillsammans med nio andra nationella myndigheter i uppdrag från regeringen att utarbeta en rapport om omfattningen av avfallsbrottslighet. Uppdraget innefattade att ta fram förslag på åtgärder för att förebygga och förhindra brottslighet inom avfallsområdet med särskilt fokus på kopplingen mellan avfallshantering och den organiserade brottsligheten.

Det var svårt att kartlägga omfattningen av avfallsbrottsligheten då mörkertalet sannolikt är stort och tillgänglig statistik bristfällig. För att effektivt bekämpa avfallsbrottslighet föreslogs förändringar inom lagstiftningen, vilket inkluderade ett omarbetat tillsynsansvar och förbättrat informationsutbyte.

Upplägg och incitamentet

Kriminella aktörer som ägnar sig åt avfallsbrottslighet drar nytta av befintliga svagheter i den svenska miljölagstiftningen. De utnyttjar den fria rörligheten inom EU och det stora flödet av gods över gränserna. Eftersom Helsingborg fungerar som en viktig logistiknod för järnväg, väg och sjöfart, skapar det möjligheter för kriminella aktörer att dra ekonomisk vinning från den här typen av brottslighet.

Polismyndighetens nationella operativa avdelning (NOA) beskriver två grupper av kriminella aktörer inom miljöbrott. Den ena gruppen är de som driver en legal verksamhet som med tiden börjar begå brott för att öka den ekonomiska vinsten. Den andra gruppen hämtar inspiration och information från andra kriminella grupper och etablerar en verksamhet som från början har ett brottsligt syfte.¹ Enligt Länsstyrelsen är riskbranscherna primärt bygg- och anläggningsbranschen, med särskilt fokus på rivningsavfall, branscher som hanterar bilskrot och branscher som hanterar elavfall. Det sistnämnda är dessutom det som orsakar störst skada på miljön.²

Aktörerna anses vara väl organiserade med hög nivå av struktur, detta oavsett om aktörernas ursprungliga syfte var att driva legal eller illegal verksamhet. De innehar kunskap inom miljöområdet men också ofta kunskap inom revision och juridik, samt har väletablerade kontakter på rätt plats. Samarbetsgraden är hög bland kriminella, vilket gör att de gemensamt kan utnyttja illegala affärsstrukturer och dela information om lämpliga tillvägagångssätt. Vid förändringar i lagstiftningen eller tillsynsmyndigheters fokusområden anpassas de kriminella uppläggen för att undgå upptäckt och fortsatt nå ekonomisk vinning.³

1 Nationella operativa avdelningen, Underrättelseenheten. (2023). Miljöbrott - kunskapsunderlag om avfallsbrottslighet till Sveriges tillsynsmyndigheter - erfarenheter från 2021 – 2022.

2 Länsstyrelsen. (2023). Uppgift från Länsstyrelsen.

3 Polisens nationella operativa avdelning (NOA). (2023). Uppgift från Polisens nationella operativa avdelning (NOA).

Det lokala arbetet

Inom ramen för det lokala samverkansrådet (LSR) i Helsingborg har miljöinspektörerna, som exempel, utfärdat förbud mot två illegala skrotplatser. Dessa platser bedrev miljöfarlig verksamhet utan att ha anmält detta till miljöförvaltningen. Dessutom saknades både ansökan om auktorisation hos Länsstyrelsen och ansökan om yrkesmässigt tillstånd för avfallstransport. Enligt miljöförvaltningen omfattar överträdelserna eller underlåtenheterna ett brett spektrum. Det sträcker sig från felaktig hantering av farligt avfall, där olja eller kemikalier exempelvis läcker ut i dagvatten, till omfattande export av bilskrot till krigshärjade områden där det sedan kan användas i tillverkningen av krigsmateriel.⁴

Ytterligare tillsynsinsatser är planerade i samarbete med Länsstyrelsen. Stadens miljöinspektörer arbetar till viss del uppsökande för att hitta illegal avfallshandling genom tips, observationer och sökningar i öppna källor på internet. Helsingborgs stad ansvarar för den tillsyn som äger rum inom kommunens gräns. Helsingborgs geografiska läge medför gränsöverskridande (gräns till annat land) avfallstransporter, för dessa tillsynen ansvarar Länsstyrelsen.⁵

Påväg mot klimatneutralitet 2030

År 2030 ska Helsingborg vara en klimatneutral stad vilket medför att efterfrågan på tjänster som hanterar avfall, och lever upp till miljökraven, är stor. Samtidigt kan det anses förhållandevis lätt för den som erbjuder tjänsten att fuska med reglerna. Låga priser för omhändertagande av avfall har ofta en negativ miljöpåverkan både vad avser långa onödiga transporter och ett miljöfarligt omhändertagande av avfallet i slutändan, därtill utebliven återvinning - ett kretslopp som helt enkelt uteblir.

Osund konkurrens blir en ytterligare konsekvens då företag och organisationer bryter mot lagar och regler för att få fördelar gentemot sina konkurrenter. Här finns utrymme för den organiserade brottsligheten att verka och se möjligheter till stora ekonomiska vinster.

Projekt Vital

Sedan 2022 deltar Helsingborgs stad i projekt Vital, som drivs av Polisens nationella operativa avdelning (NOA). Projektet ska förbättra samarbetet mellan myndigheter, upptäcka och förhindra illegal avfallshandling samt stödja myndigheterna i deras arbete mot avfallsbrottslighet. Projekt Vital har i uppdrag att agera som experter och rådgivare i samband med Naturvårdsverkets arbete med att utveckla ny lagstiftning och riktlinjer för tillsyn. Projektet har

lämnat en första rapport till Polismyndigheten, och projektet har hittills förlängts ett år i taget då behovet av fortsatt utveckling av effektiva arbetsmetoder mot avfallsbrottslighet är stor. Under 2024 genomför projektet operativa åtgärder där Helsingborgs stad, i samverkan med arbetslivskriminalitetscenter (AKC) på regional nivå, kommer att arbeta med fokus på bland annat avfallstransporter vid avfallsanläggningar.

Arbetet vidare

Enligt myndigheter som arbetar med avfallsbrottslighet är det tydligt att arbetsområdet är förhållandevis nytt och i utveckling. Exempelvis har Länsstyrelsen för avsikt att inrätta en tipsfunktion i syfte att öka informationstillgången, därtill arbeta med uppsökande kontroller. Parallellt med detta pågår en översyn på nationell nivå avseende åtstramning i berörd lagstiftning.⁶

Det är viktigt att förstå drivkraften bakom brottsligheten. Miljöbrott, däribland illegal avfallshandling, är väldigt lönsamt och kan enligt EUROPOL generera lika stora ekonomiska vinster som narkotikasmuggling. Den ekonomiska drivkraften är primär, i kombination med låg upptäcktsrisk och lågt straffvärde, är avfallsbrottslighet något som kriminella aktörer finner ytterst intressant. Därtill är den organiserade brottsligheten ofta multikriminell, vilket i detta sammanhang kan visas vid tillsynsbesök. Vid dessa besök upptäcks även annan brottslighet; bidragsbrott, folkbokföringsbrott och människoexploatering – brott som för den organiserade brottsligheten ger hög lönsamhet.⁷

Medskick till det fortsatta arbetet

- Att arbeta för att säkerställa en god omvärldsbevakning då frågan är ytterst aktuell och föränderlig. Det bör säkerställas att arbetet är utvecklingsorienterat och inkludera uppmärksamhet på nytillkomna brottsupplägg och tillvägagångssätt.
- Att se över förutsättningarna för ytterligare granskning av befintliga och nya avtal gällande avfallshandling i syfte att undvika oseriösa aktörer. Denna granskning kan omfatta avtal både för staden och de kommunala bolagen.
- Att se över förutsättningarna för att genomföra en inventering av riskbranscher. Riskbranscher är primärt bygg- och anläggningsbranschen, med särskilt fokus på rivningsavfall, branscher som hanterar bilskrot och branscher som hanterar elavfall. Därtill kan platsbesök genomföras för att få en uppfattning om faktisk verksamhet överensstämmer med registrerad verksamhet, samt upptäcka platser där verksamhet utan registrering bedrivs.

4 Miljöförvaltningen, Helsingborgs stad. (2024). Uppgift från Miljöförvaltningen, Helsingborgs stad.

5 Länsstyrelsen. (2023). Uppgift från Länsstyrelsen.

6 Länsstyrelsen. (2023). Uppgift från Länsstyrelsen.

7 Europol. (2021). Serious and Organised Crime Threat Assessment (SOCTA).

Single::ToString
Single::ToString
Single::ToString
generates the following
A Single number is formatted with
strings and IFormatProvider.
Provider is not used; the default culture is used.
11875.54
11.87554
1.187554e+04
1.187554e+04

```

IFormatProvider is
the format string
format string
format string

```

```
formatProvider:
No format string:
format string:
format string:
```

```

'N5', format string
'E', format string

```

'E5' format object
CultureInfo object
string
string

CultureInfo sheet
No forest string
No forest string

height=1982
https://kinsta.com/wp-con
https://kinsta.com/wp-
https://kinsta.com/wp-
https://kinsta.com/wp-
https://kinsta.com/wp-
size" (max-width: 1982
/div> te night

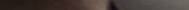
A close-up of a smartphone screen displaying a code editor. The code is written in HTML and JavaScript. It includes a link to a file named 'ts.txt' and a comment 'ts.txt files, it might'. The background is dark, and the text is white.

```
to add to fix the blocked reason
the default <code>robots.txt</code>
fresh install):</p></pre>
```


A hand holding a smartphone displaying a terminal window with code. The code is a shell script snippet for setting environment variables. The visible lines are:

```
to add to
the default <code>rc
fresh install):</p>
</pre>
```


Cyberangrepp

Cyberbrottslighet ökar kraftigt både i omfattning och i komplexitet. Sverige befinner sig i en tid där teknik och digitalisering utvecklas snabbt. Detta medför ett ökat hot från främmande makt och organiserad brottslighet som båda utnyttjar landets cybersårbarhet.

Cyberangrepp

I hela Europa ökar cyberbrottsligheten och antalet cyberattacker. Brott av denna karaktär blir allt mer avancerad. Under 2025 förväntas det finnas 41 miljarder uppkopplade enheter mot IoT (Internet of Things). Kriget mellan Ryssland och Ukraina har förändrat hotbilden för cyberangrepp i Europa. Konflikten har mobiliserat många hacktivister, cyberbrottslingar och statsstödda grupper.

Digitalisering och ökat beroende av teknik skapar många fördelar, men innebär också en ökad risk och sårbarhet för cyberattacker. En cyberattack kan till exempel vara lösenordsattacker, e-postangrepp, nätfiske, skadlig kod eller angrepp mot mobila enheter. Sverige utsätts dagligen för cyberattacker och de blir allt mer avancerade. Metoder och verktyg för cyberangrepp utvecklas ständigt och hotaktörernas förutsättningar förändras i takt med teknikutvecklingen. Effekterna av ett cyberangrepp kan få stora konsekvenser för samhällsviktiga funktioner och kritiska IT-system, och de direkta och indirekta samhällskostnaderna för cyberangrepp beräknas till miljardbelopp.

Så här kan ett cyberangrepp gå till

1. En cyberoperation har ett syfte som ska uppnås vilket inriktar hotaktören som ska verkställa angreppet.
2. För att förstå hur syftet kan uppnås kartlägger hotaktören de mål som ska utsättas för cyberangrepp. Det kan handla om att förstå vilka personer eller vilken teknisk miljö som ska angripas.
3. När hotaktören vet hur syftet kan uppnås söker hotaktören efter sårbarheter att utnyttja.
4. De sårbarheter som hittas utnyttjar hotaktören i utformningen av cyberangreppet.
5. Efter att ett lyckat cyberangrepp har genomförts kan hotaktören ha större eller mindre kontroll över målets IT-miljö.
6. När hotaktören har möjlighet att agera inne i IT-miljön kan olika aktiviteter genomföras för att uppnå önskvärd effekt, det vill säga syftet med operationen¹

Hotaktörer

Den organiserad brottsligheten är aktiv inom cyberbrottslighet och kan skaffa sig kontroll över digital utrustning. Med hjälp av sabotageprogram är det möjligt att stjäla eller utnyttja personuppgifter och immateriella rättigheter. Detta för att exempelvis begå bedrägerier, distribuera olagligt innehåll på

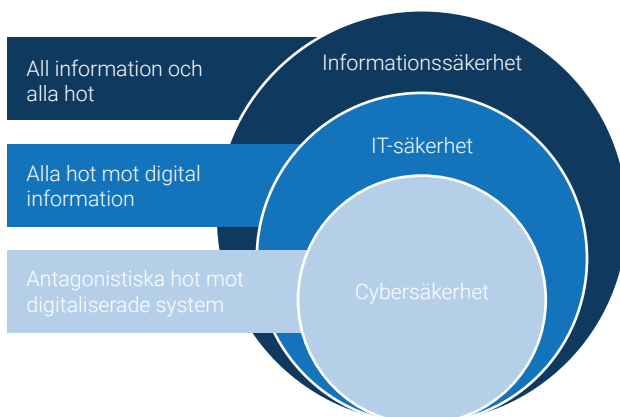
internet och i sociala medier, använda darknet vid försäljning av olagliga varor och hackningstjänster, samt för sexuell exploatering av barn.

De cyberhot som riktas mot Sverige är mångfacetterade och kan kopplas till flera olika typer av hotaktörer. I huvudsak utgörs dessa av statliga aktörer, kriminella och i viss omfattning även av ideologiskt motiverade aktörer, såsom hacktivister.² Enligt Europaparlamentet går skadorna som orsakas av cyberattacker bortom ekonomi och hotar EU:s demokratiska grunder såväl som samhällets grundläggande funktioner. Viktiga sektorer som transport, energi, hälsa och finans är alltmer beroende av digital teknik.³ Enligt EU kostade cyberattacker den globala ekonomin 5,5 miljarder euro under 2020.

Samtidigt som cyberangrepp med ekonomiska motiv har blivit vanligare bedöms de allvarigaste cyberhoten mot Sverige primärt komma från andra stater. Detta då det framför allt är stater som har resurser att utveckla avancerade virus som kan ta sig in i IT-system som styr elnät, vattenverk och industrier. Om viktiga samhällsfunktioner slås ut innebär det stora påfrestningar för enskilda individer, för totalförsvaret och för samhället som helhet.

Systematiskt säkerhetsarbete

Sverige befinner sig i en tid där tekniken och digitaliseringen utvecklas snabbt. Digitaliseringen har potential att effektivisera verksamheter, men det skapar också utmaningar och risker. Beroendet av fungerande informations- och kommunikationsteknik ökar i takt med att fler processer och verksamheter digitaliseras, vilket skapar en större potentiell angreppsytta.

¹ Nationellt centrum för cybersäkerhet (NCSC). (2022). Cybersäkerhet i Sverige 2022: Hot, metoder, brister och beroenden.

² Nationellt cybersäkerhetscenter. (2022). Cybersäkerhet i Sverige 2022: Rekommenderade säkerhetsåtgärder.

³ Europeiska parlamentet. (2021). Cybersäkerhet: Vikten av att minska kostnaderna för cyberattacker.

Digitaliseringen har slagit igenom i alla samhällssektorer på alla nivåer. Det har skapat ett växande behov av informations- och cybersäkerhet. Cybersäkerhetshotet sägs öka, men kunskapen om dess sårbarheter är begränsad.⁴ Svenska företag drabbas av cyberattacker i högre utsträckning än sina nordiska motsvarigheter och trenden är ihållande.⁵ Mörkertalet är stort och många angrepp avvärjs, identifieras i tid och adekvata åtgärder kan tas. Myndigheten för samhällsskydd och beredskap (MSB) konstaterade i sin årsrapport att stora delar av den offentliga förvaltningen inte arbetar systematiskt med sin informationssäkerhet och att det behövs en generell satsning på att stärka det systematiska informationssäkerhetsarbetet⁶.

Ny teknik, nya sårbarheter

Digitaliseringen ökar möjligheterna för hotaktörer att genomföra cyberangrepp. När ny teknik introduceras uppstår ofta nya typer av sårbarheter. Med fler uppkopplade enheter, exempelvis utrustning inom industrin för övervakning inom produktion, samt de flesta beståndsdelar i den "smarta staden", ökar risken för cyberangrepp. Alltmer utrustning kopplas upp, inte minst mot IoT (Internet of Things), produkter som ofta har låg säkerhet med otillräckligt skydd. Dessutom har de ofta en kort livslängd, varför möjlighet till säkerhetsuppdateringar prioriteras bort. Detta innebär att många IoT-produkter inte ges ett ändamålsenligt skydd då de passerat sin förväntade livslängd, oavsett om de fortfarande används.

AI-drivna cyberangrepp

Med hjälp av AI kan rutinmässiga cybersäkerhetsuppgifter automatiseras, vilket innebär resursbesparingar både i termer av tid och pengar men möjligheterna med AI är inte förbehållna cybersäkerhetsexperten. Angripare har tillgång till liknande verktyg och teknik för att skapa automatiserade, anpassningsbara och effektiva AI-drivna cyberangrepp. AI kan bland annat användas för att generera skadlig kod, dekryptera lösenord och skapa trovärdiga nätfiskemeddelanden för att bland annat öppna dörren för ransomware, en typ av skadlig programvara vars syfte är utpressning. Ett exempel på detta var i december 2021 då Kalix kommun blev utsatt för en omfattande cyberattack genom ransomware som medförde att kommunen under flera veckor förlorade tillgång större delen av sitt digitala system.

Cybersäkerhet i Helsingborgs stad

Helsingborgs stad, liksom Sveriges övriga kommuner, har ett stort ansvar inom cybersäkerhet. Viktiga samhällsfunktioner som hälso- och sjukvård, dricksvattenförsörjning och avfallshantering är direkt kopplat till information som finns i stadens digitala system och som är nödvändiga för dess utförande. Detta ställer höga krav på ett robust och systematiskt arbete inom cyber- och informationssäkerhet. En hög nivå av medvetenhet och relevanta åtgärder utgör en tröskel för att kunna stå emot alla typer av angrepp, oavsett bakomliggande syfte. Risken för att drabbas av en cyberattack går att minska men den går aldrig helt att utesluta. Det innebär att staden både behöver ha förmåga att motstå cyberattacker och förmåga bedriva sin samhällsviktiga verksamhet om en cyberattack skulle ske. Arbete och utveckling i denna riktning pågår löpande.

Medskick till det fortsatta arbetet

- Att arbeta för att skapa en strategisk riktning för arbetet med informations- och cybersäkerhet. Inriktningen kan omfatta en analys av de strategiska utmaningarna, avvägningar och prioriteringar.
- Att agera utifrån myndigheters beslut och rekommendationer, exempelvis vad gäller införandet av säkerhetsåtgärder i förebyggande syfte.

Lästips

- [Cybersäkerhet: vikten av att minska kostnaderna för cyberattacker, EU-parlamentet](#)
- [När kriget kom nära, Årsrapport it-incidentrapportering 2022, MSB](#)
- [Cybersäkerhet i Sverige 2022. Del 1: Hot, metoder, brister och beroenden](#)
- [Cybersäkerhet i Sverige 2022. Del 2: Rekommenderade säkerhetsåtgärder](#)

Viktiga samhällsfunktioner som hälso- och sjukvård, dricksvattenförsörjning och avfallshantering är **direkt beroende av information som finns tillgänglig i stadens digitala system för att kunna utföras.**

⁴ Säkerhetspolisen (Säpo). (2023). Årsbok 2022; Försvarmakten/Must. (2023). Årsöversikt 2022; Försvarets radioanstalt (FRA). (2023). Årsrapport 2022; Referens till citatet från Försvarets radioanstalts årsrapport 2020, 2021: Försvarets radioanstalt (FRA). (Årtal). Årsrapport 2020, 2021. Hänvisat från Försvarets radioanstalt, Årsrapport 2020, 2021, s. 29.

⁵ PwC. (2020). Nordic Cyber Crime Survey.

⁶ Myndigheten för samhällsskydd och beredskap. (2022). När kriget kom nära: Årsrapport it-incidentrapportering 2022.

DOMSTOLSVERKET
SVERIGES DOMSTOLAR

HELSINGBORG
TINGRÄTT
Afdelning 2

Grovt våld i den kriminella miljön

År 2011 presenterade Brottsförebyggande rådet (Brå) en rapport om det dödliga våldets utveckling i Sverige och konstaterade att det dödliga våldet hade minskat sedan 1990-talet. Utvecklingen höll inte i sig. Från år 2012 och framåt har det dödliga våldet dramatiskt ökat i Sverige.

Det grova våldet

Mord, skjutningar och sprängningar förknippas per automatik och ofta med organiserad brottslighet, men det är först när grovt våld används som en del av ett kriminellt upplägg i syfte att skaffa ekonomiska vinster som man kan tala om organiserad brottslighet.¹ Det går att konstatera att den stora majoriteten av grova våldsyttningar sker med koppling till den organiserade brottsligheten, alternativt av personer som besitter det grova våldskapitalet men begår våldsbrotten i andra syften. Enligt en rapport från Brottsförebyggande rådet (Brå) har andelen misstänkta för dödligt våld, inklusive försök, ökat i gruppen inrikesfödda med två utrikesfödda föräldrar, men legat på en stabil nivå för övriga jämförda grupper.²

Dödligt våld med användning av skjutvapen

År 2022 registrerades 63 händelser av dödligt våld nationellt där skjutvapen användes – en ökning med 18 fall jämfört med år 2021. Skjutvapen stod för 54% av samtliga rapporterade fall av dödligt våld under år 2022, en markant ökning från 40% året innan.

Av de 63 händelserna under 2022 var 62 av offren män, enbart ett fall involverade en kvinna. Statistiken över de senaste tio åren (2013–2022) visar att andelen manliga offer i händelser där skjutvapen används har varierat mellan 84–98%.

Dödligt våld i polisregionerna

Tre polisregioner i Sverige såg en ökning i antalet fall av dödligt våld under år 2022 jämfört med 2021: region syd (+12 fall), region mitt (+4 fall) och region väst (+2 fall), medan de resterande fyra polisregionerna rapporterade färre fall.

Hela 75% av alla anmälningar gällande dödligt våld ägde rum i de tre storstadsregionerna Stockholm, väst, och syd under 2022. Motsvarande statistik under 2021 var 67%.³

Det dödliga våldets utveckling i Helsingborg

Mellan år 2015 och 2023 varierar antalet fall av dödligt våld, med skjutvapen, i Helsingborg mellan 1–4 per år. I Helsingborg kan man alltså inte påvisa en ökning av det dödliga våldet på samma sätt som man sett regionalt och nationellt. I denna statistik ingår inte fall gällande grov misshandel eller mordförsök.⁴

Under månadsskiftet mellan september och oktober 2023 inträffade tre mordförsök i Helsingborg där

skjutvapen användes. Enligt en erfaren rådmann på Helsingborgs tingsrätt som följt utvecklingen på nära håll berättas om en ökning av antalet mål gällande mordförsök, olaga frihetsberövande och grov misshandel. Ökningen varit märkbar de senaste tio åren, och mer markant de senaste tre åren. Flera faktorer kan bidra till utvecklingen. Dels en ökning av allvarliga våldsbrott och dels en förbättrad kvalitet på utredningarna. Uppfattningen är att åklagare och utredare granskar ärenden mer noggrant och att fler åtal når en fällande dom. Färre ärenden ogillas.

Mörkertal gällande unga lagöverträdare

Det finns sannolikt ett betydande mörkertal när det gäller kopplingen mellan mindre allvarliga brott och den organiserade brottsligheten. Detta kan vara ringa narkotikabrott, penningtvätt och utpressning. Särskilt när det gäller unga lagöverträdare ser man inte alltid kopplingen till den organiserade brottsligheten.

Geografisk spridning

Kopplingen mellan brottsliga gärningar och stadens utsatta områden är inte längre lika tydlig som tidigare. Både geografiskt och socialt har de kriminella nätverken utvidgat sitt spelrum för brott och nyrekrytering. De brottsmisstänkta har en större rörlighet och har kontakter över större geografiska områden och i högre grad även internationellt.⁵

De bakomliggande orsakerna till utvecklingen

Istället för kriminella gäng som består av individer med stark identifiering och lojalitet gentemot både varandra och gänget, syns idag i huvudsak en mer komplex och löst sammansatt nätverksstruktur. Ekonomiska intressen har tagit över som den främsta drivkraften, snarare än intern lojalitet. De allvarliga våldsbrotten som inträffar har ofta sina rötter i interna konflikter, i huvudsak sker konflikterna inom nätverken i syfte att upprätthålla ordning och struktur. Att visa sin kapacitet för våldsanvändning är av stor betydelse, och medlemmars agerande och budskap har stor inverkan på det egna nätverket och genererar samtidigt uppmärksamhet i media.

Ett större samhällshot

Bakom de återkommande konflikterna och våldshandlingarna finns en grundläggande frågeställning om orsakerna till morden. En möjlig förklaring är strävan efter intern kontroll, vilket innebär att begränsa individernas frihet och självständighet inom nätverket. Det kan även handla om narkotikahandel, marknads-

1 Under 2022 anmäldes och registrerades hos Polismyndigheten 390 händelser som mord, dråp eller barnadrap, varav merparten visade sig efter utredning avse annat än dödligt våld. I Brås granskning konstaterades 116 fall av dödligt våld 2022, motsvarande 29 procent av samtliga händelser som anmäldes som mord, dråp eller barnadrap under året.

2 Brottsförebyggande rådet (Brå). (2021). Misstänkta för brott bland personer med inrikes respektive utrikes bakgrund. (Med övriga grupper avses; Inrikesfödda med två inrikesfödda föräldrar, Inrikesfödda med en utrikes- och en inrikesfödd förälder, Inrikesfödda med två utrikesfödda föräldrar, Utrikesfödda.)

3 De anmälda brotten om dödligt våld inkluderar även händelser som efter utredning visar sig vara annat än brott, exempelvis självmord, olycka med mera. För att kunna redovisa tillförlitlig statistik över konstaterade fall av dödligt våld i Sverige tar Brå därför årligen fram särskild statistik, där samtliga polisanmälningar rörande dödligt våld granskas. Jämför med Polismyndighetens uppgift om att sedan 2013 har andelen fall av dödligt våld varit relativt konstant, men under 2022 stod det dödliga skjutvapenväldet för över hälften av det totala antal dödsoffer (MGL 2023). Polismyndigheten har i sitt första påstående sett till samtliga anmälningar över dödligt våld.

4 Polisen i Helsingborg. (2023).

5 Helsingborgs tingsrätt. (2023, 23 oktober). Intervju med rådmann.

kontroll eller tillgång till viktig information. Oavsett fokus utgör rätt kontakter och relationer en betydande resurs. Detta kan vara centralt och bör övervägas när man analyserar komplexa händelseförlopp.

Center mot våldsbejakande extremism pekar på liknande bakomliggande faktorer när det gäller att bli en del av kriminella nätverk och närma sig våldsbejakande extremism, såsom sökandet efter tillhörighet och identitet.⁶ Säkerhetspolisen har identifierat kopplingar mellan grov organiserad brottslighet och våldsbejakande extremism samt terrorism. Exempel som ofta nämns i samband med detta är penningtvätt och finansiering av terrorism, men det kan finnas fler samband. Pengar kan locka för kriminella individer, medan en annan taktik kan vara att utnyttja individers lojalitet gentemot en regim eller en ideologi, och därmed deras mottaglighet för eventuell radikalisering.

En annan aspekt rör främmande makts påverkan på nationell säkerhet. Den myndighetsgemensamma lägesbilden för 2023 konstaterar att utvecklingen av hot och sårbarheter på 2–3 års sikt påverkas av det förändrade säkerhetspolitiska läget, vilket har gjort Sverige mer mottagligt för yttre hot och påverkningsoperationer. Främmande makt kan utnyttja situationen genom att påverka Sveriges internationella anseende, exempelvis genom propagandakrigföring. Dessutom kan de dra nytta av det omfattande våldskapital som finns i landet, med en betydande förekomst av våldsbrott. Dessa makter kan använda detta kapital för att främja sina egna agendor och intressen.

Medskick till det fortsatta arbetet

- Att identifiera riskindivider för att förebygga tidig inblandning i våldsamma och andra norm- och regelbrytande beteenden.
- Att arbeta för att säkerställa en god omvärldsbevakning och se den organiserade brottsligheten, särskilt när det gäller dödligt våld, som ett större samhällsproblem än dess påverkan enbart på lokalsamhället. Att genom samverkan arbeta med perspektivet att den organiserade brottsligheten utgör en potentiell fara för Sveriges säkerhet och kan användas som medel för att uppnå mål som inkluderar terrorism och attentat.

Lästips

- [Konstaterade fall av dödligt våld, en granskning av anmält dödligt våld, Brottsförebyggande rådet \(Brå\), 2022](#)
- [Utredning och uppkläring av dödligt våld i kriminell miljö, BRÅ 2023](#)
- [Myndighetsgemensam lägesbild 2021](#)
- [Myndighetsgemensam lägesbild 2023](#)

⁶ Center mot våldsbejakande extremism (CVE).

Ekonomiska intressen har tagit över som den främsta drivkraften, snarare än intern lojalitet.

Mariastaden

Stadsdel Mariastaden i Helsingborg

Foto: Nils Sjöholm

A vertical strip on the left side of the page. At the top, a white street sign with a black border reads "Mariehällsv." in black sans-serif font. Below the sign is a red brick building with a window. Further down, a white sign with black text shows the word "astad" in a large, bold, sans-serif font. At the bottom, a paved road with white crosswalk markings is visible.

Mariehällsv.

Stadsdelar där icke önskvärd förflyttning har noterats

Adolfsberg, Närlunda, Mariastaden och Rosengården är områden som skiljer sig åt men har gemensamt att icke önskvärd förflyttning har noterats i vardera område. Detta avsnitt beskriver kortfattat de utmaningar som områdena står inför. Här krävs samarbete mellan kommunen och andra aktörer för att motverka den negativa utvecklingen.

Kriminell aktivitet påverkar lokalsamhället. Genom samverkan och **riktade insatser mot ungdomar kan risken för rekrytering av ungdomar minskas.**

Adolfsberg

Mellan 2015 och 2017 klassificerades Adolfsberg som ett utsatt område enligt Polismyndighetens definition av utsatta områden. Denna klassificering innebär att det är ett geografiskt område med en låg socioekonomisk status där kriminell aktivitet har en påverkan på lokalsamhället. På Adolfsberg, likt andra områden, finns en närvaro av kriminella aktörer. Risken för rekrytering av ungdomar till sådana verksamheter anses vara betydande.

Det finns goda krafter i området och staden genomför ett flertal trivselskapande initiativ i området. Det finns en kommunal förskola, inga övriga kommunala skolor och Helsingborgshem har inga fastigheter i området. Det finns privata hyresvärdar i området men den vanligaste upplåtelseformen är bostadsrätter. En blandad boendeform i en stadsdel, likt Adolfsberg, är generellt en bra utgångspunkt för en välmående stadsdel. Detta i sin tur bidrar till en mångfald av invånare med varierad socioekonomisk status som på längre sikt bidrar till att minska segregationen i området.

Medskick till det fortsatta arbetet

- Att arbeta med stadsdelsutveckling i området där goda initiativ samordnas för bäst effekt.
- Att genom samverkan med andra aktörer, arbeta för att bryta och förhindra nyrekrytering i området med riktade insatser mot ungdomar som riskerar att utveckla en kriminell livsstil.

Närlunda

Under åren 2015-2017 var Närlunda en del av det utsatta området Söder. En lägesbild från stiftelsen Tryggare Sverige från 2023 visar att det finns en viss trångboddhet i området samt att barngrupperna är större än genomsnittet i Helsingborg. Dessutom påvisas en viss ekonomisk marginalisering, särskilt inom utbildningssektorn där en betydande andel vuxna har inte mer än förgymnasial utbildning som högsta avslutade utbildningsnivå. Majoriteten av bostäderna i Närlunda utgörs av hyresrätter där det kommunala bostadsbolaget Helsingborgshem är enda fastighetsägare.

Det finns tecken på en tystnadskultur och parallella samhällsstrukturer i området, där invånarna undviker att anmäla brott eller ha kontakt med myndigheter. Det finns indikationer på att medling används istället för det etablerade svenska rättssystemet. Öppen narkotikahandel förekommer i området och kan anses utgöra en grogrund för konflikter mellan kriminella aktörer. Samtidigt anses det finnas förutsättningar för att stärka områdets kollektiva förmåga, vilket redan upplevs som närvarande.

Medskick till det fortsatta arbetet

- Att arbeta med att fördjupa kunskapen kring närvaron av parallella samhällsstrukturer och dess omfattning. Baserat på denna kunskap kan insatser, i samverkan med andra aktörer, initieras.
- Att arbeta med och nyttja det goda engagemanget bland boende i området. Utveckla engagemanget som redan finns och stärk de boende att ytterligare bidra till utvecklingen av en god kollektiv förmåga.

Mariastaden

Mariastaden i nordvästra delen av Helsingborg utgör ett relativt nytt bostadsområde med både villor, bostadsrätter och hyresrätter. Helsingborgshem är en av flera fastighetsägare i området. Mariastaden har växt fram runtomkring ett före detta sjukhus vars byggnader har omvandlats till bostäder, kontorslokaler och skola. Stadsdelen är Helsingborgs största sett till antalet invånare.

Mariastaden kan delas in i två delar, ibland refererade till som Maria Park och Maria Station. Den ena delen består huvudsakligen av villor och bostadsrätter där invånarna har en högre socioekonomisk status och det finns en hög kollektiv förmåga. Den andra delen består främst av nybyggda flerfamiljshus där invånarna generellt har en lägre socioekonomisk status och en lägre kollektiv förmåga.

I delar av Mariastaden syns en ökning av kriminell aktivitet och enstaka grova våldsbrott har ägt rum. Likt beskrivet om Adolfsberg så syns ungdomar tillsammans med kriminella och risken för rekrytering anses vara påtaglig.

I området nära tågstationen Maria Station är omflyttningen mycket hög. De som flyttar in är generellt inte förvärsarbetande och står utan inkomst. Omflyttning och socioekonomiska faktorer har en betydande påverkan på människors upplevda trygghet. En bristande känsla av samhörighet med sina grannar resulterar i minskat engagemang i närområdet, vilket i sin tur leder till en låg kollektiv förmåga.

En analys som gjorts av Helsingborgs stad utifrån Polisens och stadens trygghetsmätning 2023 visar att grundorsaken till den låga kollektiva förmågan, och det ökade antalet brott och ordningsstörningar, sannolikt är den höga andelen små hyresrätter som byggts i den del av området som leder mot tågstationen Maria station. Den höga andelen små hyresrätter har lett till en hög omsättning av hyresgäster, ofta unga vuxna.

Medskick till det fortsatta arbetet

- Att utveckla samverkan mellan polisen, skolan, fritidsverksamheter och civilsamhället. Genom denna samverkan kan rätt riktade insatser mot ungdomar, som riskerar att involveras eller påverkas av en kriminell miljö, genomföras. Dra nytta av den kollektiva förmåga som finns i området, i de delar av området med lägre kollektiv förmåga kan de bakomliggande orsakerna behöva belysas ytterligare.
- Att ha en medvetenhet kring och ta beaktande, vid framtida stadsdelsplanering, vilka konsekvensen en stor mängd små hyresrätter på samma plats kan medföra. Detta med hänvisning till den analys som genomförts och refereras till i texten ovan.

Rosengården

Stadsdel Rosengården är geografiskt omgiven av stadsdelarna Söder, Adolfsberg och Fredriksdal. I området syns en ökning av kriminell aktivitet. Skadegörelse, ordningsstörningar och öppen narkotikaförsäljning kopplat till kommunala inrättningar som skola, bibliotek och familjecentral har blivit allt oftare förekommande. Det påvisas en viss ekonomisk marginalisering i området, likt beskrivet om Närlunda, och det förekommer tecken på tystnadskultur där uppkomna situationer hanteras via medling och utanför samhällets etablerade strukturer och institutioner som exempelvis skolan.

Både ungdomar boende i området och från angränsande områden har noterats i sammanhang. Nyrekrytering, eller introducering till kriminalitet, anses ske tidigt där barn i mellanstadieåldern söker kontakt med barn i lågstadieåldern, detta i syfte att utföra enkla ärenden som sedan utvecklas i kriminell riktning. Givet problembilden kan Rosengården antas ha större utmaningar med narkotika än vad både anmälda brott och rapporteringen från stadens observatörer indikerar.

Medskick till det fortsatta arbetet

- Att arbeta för tryggare offentliga platser som är tydligt trygghetsskapande och brottsförebyggande.
- Att arbeta för att motverka tystnadskultur genom vuxennärvaro, samverkan med skolan som central aktör samt riktade informationsinsatser.

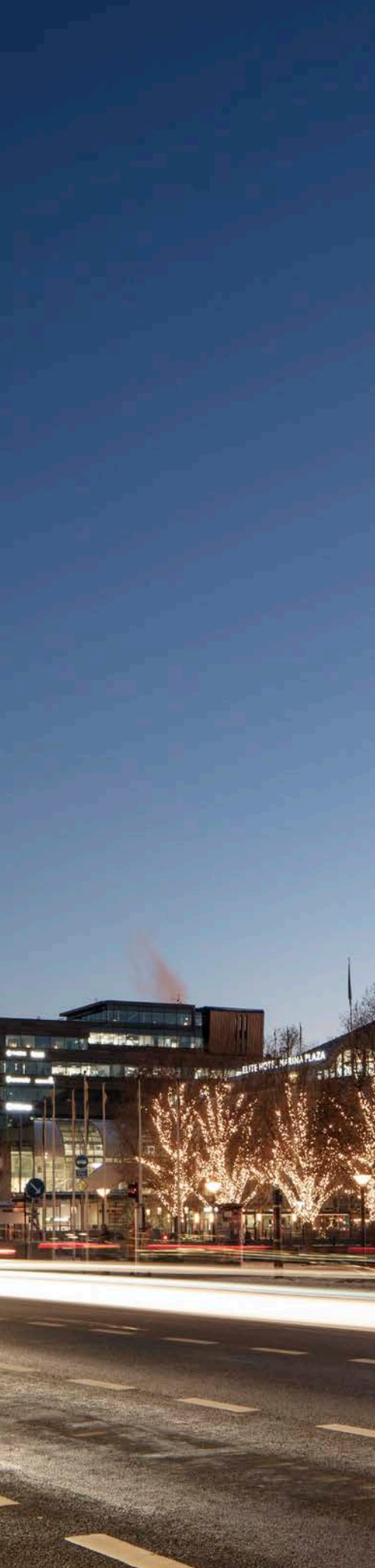
Lästips

- [Lägesbild, orsaksanalys och åtgärdsplan Närlunda, Tryggare Sverige](#)

Centrals Helsingborg

Foto: Studio-e / Anders Eberfeldt

Tryggheten i City

Arbetet med trygghet i City skiljer sig mot andra områden på grund av den stora mängd människor som rör sig i området och byts ut under dygnets timmar. Enligt den senaste trygghetsmätningen har området de lägsta siffrorna för upplevd trygghet i det offentliga rummet i staden.

Säkerhet handlar om den faktiska risken att utsättas för brott och ordningsstörningar. Det innebär att om den faktiska risken att utsättas för brott och ordningsstörningar är låg, är säkerheten hög. Om den faktiska risken att utsättas för brott och ordningsstörningar är hög, är säkerheten låg.

Trygghet handlar om individens upplevelse av sin egen och andras säkerhet. En person som upplever risken för att utsättas för brott och ordningsstörningar som låg är trygg. Medan en person som upplever risken att utsättas för brott och ordningsstörning som hög är otrygg.

Analys av avloppsvattnet visar en högre halt av narkotika under veckosluten, **vilket indikerar att användandet är förknippat med krogliv.**

Centrala Helsingborg

Foto: Studio o / Anders Ebefeldt

Tryggheten i City

I Helsingborgs centrala delar är visionen om den pulserande staden som mest närvarande. Här finns Helsingborgs centralstation med tåg, buss och färjeförbindelser, gågatorna Kullagatan och Bruksgatan med butiker och restauranger, samt nattklubbskvarteren i korsningen Södra Kyrkogatan och Bruksgatan. På senare år har flera skolor etablerat sig centralt i Helsingborg, totalt 16 skolor, med elever från hela nordvästra Skåne. I Helsingborgs centrala delar finns även ett stort antal bostäder. Detta skapar en varierad miljö som ser olika ut beroende på veckodag och tid på dygnet.

Polismyndigheten genomför årligen en trygghetsmätning i samarbete med Helsingborgs stad. De senaste två mätningarna visar att den upplevda tryggheten i det offentliga rummet är lägst i området City, som sträcker sig mellan Stortorget och Trädgårdsgatan. De boende oroas av att de ofta ser alkohol- och drogpåverkade personer, öppen narkotikaförsäljning, samt bråk och slagsmål utomhus i bostadsområdet. Därtill är oron att utsättas för överfall och misshandel alarmerande hög.¹

Samband mellan otrygghet och överetableringen av beroendemottagningar

Otryggheten i området sammanfaller med en koncentration av mottagningar för behandling av personer med opiatberoende, så kallade LARO-mottagningar. Under 2023 har både media och Helsingborgs stad uppmärksammat att det finns en överetablering av LARO-mottagningar i Helsingborg. I praktiken innebär det att Helsingborg har flest LARO-patienter i Sverige per invånare och mer är dubbelt så många patienter per invånare jämfört med Malmö.

Region Skåne, som enda region i Sverige, beslutade under 2014 om fri etablering för LARO-mottagningar. Detta har medfört ett stort antal tillresande som söker behandling på mottagningarna i Helsingborg. Stadens veckovisa kartläggning av brott och ordningsstörningar (EST) visar att personer med beroendeproblematik samlas i staden dagligen, vilket har medfört ordningsstörningar vilket påverkar den upplevda tryggheten negativt. Utöver detta är stadens enda systembolag i centrala Helsingborg, i dagsläget, beläget i anslutning till där flest ordningsstörningar rapporteras.

Brott och ordningsstörningar i krogmiljön

Helsingborg är en av de mest krogtäta städerna i Sverige, sett till antalet tillstånd per invånare. Totalt har staden 218 alkoholutskänkningstillstånd. De flesta tillstånd medger alkoholförsäljning fram till kl. 02.00 och ett fåtal till kl. 05.00. Utbudet lockar

gäster från hela nordvästra Skåne, vilket medför en hög koncentration av människor på en begränsad yta. Ett stort antal människor med varierade bakgrunder och intentioner ger upphov till den komplexa och mångfacetterade problembilden. Detta, i kombination med alkoholkonsumtion, ökar risken för brott och ordningsstörningar.

Polisens arbete i krogmiljö har visat att miljön är attraktiv för kriminella aktörer, där de kan visa upp sina statusattribut såsom klockor, kläder och bilar. Att skylta med sin "framgång" är ett sätt att nyrekrytera. Det finns exempel på tillfällen då kriminella personer har använt hot och våld mot krogpersonal, till exempel när de nekats inträde eller rapporterats för brott i miljön. Det har även förekommit grova våldsbrott i City, exempelvis sprängningar och skjutningar, som kan kopplas till kriminella aktörer.

Narkotika i krogmiljön

Polisens arbete visar att användandet av narkotika i krogmiljön är utbrett, konsumtionen har ökat och det upptäcks upprepat nya förstagångsbrukare. Polisens uppfattning är att användning av narkotika i krogmiljö tenderar att bli alltmer normaliserat. I en rapport från Malmö universitet (2022) beskriver krogpersonal i Helsingborg att de upplever en ökad förekomst av narkotika i krogmiljön.² Det styrks även av stadens prover av avloppsvattnet mellan 2021-2023 där framför allt halten av kokain ökat stadigt. Siffrorna från veckosluten indikerar att användandet av narkotika är förknippat med krogliv.³

Medskick till det fortsatta arbetet

- Att arbeta för att det brottsförebyggande samarbetet och samverkan mellan staden och andra aktörer, inklusive krognäringen, utökas. Fokus kan vara både säkerhets- och trygghetsperspektivet.
- Att i samverkan med andra aktörer, arbeta både på kort och lång sikt, med problematiken som är kopplad till överetableringen av LARO-mottagningar i Helsingborg.
- Att arbetet med brottsförebyggande åtgärder i den fysiska miljön fortsätter för en levande, trygg och attraktiv stadskärna.

¹ Polisen. (2023). Trygghetsmätning 2023.

² Malmö universitet. (2023). Brottslighet och otrygghet i Helsingborgs krogmiljö: Problembild och förslag för det fortsatta arbetet.

³ NSVA (Nordvästra Skånes Vatten och Avlopp) och Socialförvaltningen i Helsingborgs stad.

Stadsdel Söder | Helsingborg

Foto: Nils Sjöholm

Utsatta områden

I Sverige finns det 59 områden som Polismyndigheten klassificerar som utsatta områden (2023). Områdena delas upp i tre kategorier: utsatt område, riskområde och särskilt utsatt område. I Helsingborg finns två utsatta områden, båda med klassificering riskområde. Områdena består av totalt sju stadsdelar; Drottninghög, Dalhem, Fredriksdal, Planteringen, Söder, Högaborg och Eneborg.

Utsatta områden i Helsingborg

I Helsingborg finns två områden som klassificeras som utsatta områden år 2023. Områdena består av totalt sju stadsdelar, Drottninghög, Dalhem, Fredriksdal, Planteringen, Söder, Högaborg och Eneborg. Båda dessa områden visar på förbättringar enligt Polisens bedömning i rapporten utsatta områden 2023.

Utsatta områden

Miljonprogramsområden i Sverige har varit föremål för långvariga samhällsinsatser för att öka deras attraktivitet och minska socialt utanförskap¹. Majoriteten av insatserna har riktats mot områden som Polismyndigheten klassificerar som utsatta områden. Trots åtgärder kvarstår de utmaningar som områdena står inför, även om de kan ha genomgått vissa förändringar över tid. Detta kan antyda att tidigare insatser inte varit tillräckligt omfattande, riktade rätt eller av tillräckligt god kvalitet för att förändra utvecklingen.

Miljonprogramsområdena fortsätter att stå inför betydande utmaningar, både när det gäller socialt utanförskap och segregation. Men också för dess förvaltning och underhåll. De kännetecknas av betongbyggnader, enhetlig arkitektur, stor skala på bebyggelsen och bristfälliga utemiljöer. De som har haft ekonomisk möjlighet har successivt lämnat områdena. Detta har resulterat i en koncentration av personer med svaga ekonomiska resurser, ofta med invandrabakgrund eller i socialt utanförskap.

Enligt Boverket är det svårt att beräkna hur stort behov det finns för renoveringar av lägenheterna som byggdes inom projektet för miljonprogrammet och vad investeringarna kan komma att kosta. I Sverige som helhet rör det sig om flera hundra tusen lägenheter, en uppskattning visar att det kan kosta uppemot 500 miljarder kronor att rusta upp lägenheterna.² Samtidigt har många hyresgäster i de berörda områdena inte ekonomiska möjligheter att hantera de hyreshöjningar som renoveringar medför. Begreppet "utsatta områden" har funnits sedan 2015, men de utmaningar som områdena står inför är alltså äldre än så.

Komplettering till Polisens lista över utsatta områden

Sedan Polismyndighetens första presentation av utsatta områden år 2015 har listan haft en stor genomslagskraft. Listan utgör grunden för vilka insatser som satts in i de utsatta områdena av

¹ Storstadssatsningen. (1998-2012).

² Boverket (2020) *Under miljonprogrammet byggdes en miljon bostäder*, <https://www.boverket.se/sv/samhallsplanering/stadsutveckling/miljonprogrammet/>

Polismyndigheten själva, men även statliga insatser i övrigt och kommunala prioriteringar. Listan, som uppdateras vartannat år och sammanställs av Polisens nationella operativa avdelning (NOA), har under åren varit kritiserad. Bland annat har Riksrevisionen (2021) rekommenderat Polismyndigheten att förbättra tillförlitligheten i processen för att identifiera utsatta områden. Det handlar om att se över bedömningskriterierna och ta fram rutiner för hur tillhörande metodstöd ska användas på ett enhetligt sätt³. Nationellt sett har områden som präglas av betydande socioekonomiska utmaningar ökat från 141st till 158st mellan åren 2011 och 2020⁴. De socioekonomiska utmaningarna kan vara låga inkomster, bristfällig utbildning, hög försörjningsstödsnivå och långvarig arbetslöshet.

För Helsingborgs stad har stiftelsen Tryggare Sverige skrivit lägesrapporter över stadens utsatta områden, dessa kan ses som ett komplement till Polismyndighetens lägesbild över utsatta områden som i större utsträckning innefattar socioekonomiska faktorer.

Förändringar som har skett de senaste åren

Den myndighetsgemensamma lägesbilden över organiserad brottslighet från år 2023 konstaterar att effekten på den organiserade brottsligheten varit marginell i avseende på dess avsikt, förmåga och handlingsutrymme. Detta trots att det har uppnåtts goda resultat när det gäller fängelseår, beslagtagna vapen, narkotika och kontanter. Därför tror man att narkotikarelaterade konflikter med grovt våld och sprängningar kommer att kvarstå på höga nivåer. Den lokala situationen i Helsingborg kan anses överensstämma med den nationella utvecklingen.

De kriminella nätverken

Aktörerna inom den organiserade brottsligheten är ofta involverade i en mängd olika brott. De rör sig över flera regioner och är inte längre geografiskt begränsade till utsatta områden som de tidigare bedömdes vara.⁵ Strukturen inom de kriminella nätverken har gått från att traditionellt ha en tydlig ledning, hierarkisk struktur och tydliga lojaliteter till att varje aktör representerar sig själv. Samarbeten sker med fokus att maximera brottsvinsten där aspekter som specialistkunskap och kontaktnät inom smuggling och narkotika blir allt viktigare. Bristen på tydliga lojaliteter bland dem ger upphov till allvarliga våldsbrott, främst för att bibehålla eller etablera intern kontroll.

Narkotika

Information från de senaste åren visar att de utsatta områdena har en större betydelse för den organiserade brottsligheten än vad man tidigare trott, detta inkluderar narkotikahandling. Uppskattningsvis smugglas narkotika med ett försäljningsvärde på 10-15 miljarder till Sverige varje år, vilket motsvarar en volym på 100-150 ton narkotika. Siffran är betydligt högre än tidigare uppskattningar och justerades upp till år 2021⁶.

Lästips

- [Utsatta områden - sociala risker, kollektiv förmåga och oönskade händelser, Polismyndigheten 2015](#)
- [Myndighetsgemensam lägesbild om organiserad brottslighet, 2023](#)
- [Lägesbild över utsatta områden, Polismyndigheten 2023](#)
- [Lägesbild över utsatta områden, Polismyndigheten 2021](#)
- [En nationell översikt av kriminella nätverk med stor påverkan i lokalsamhället, Polismyndigheten 2014](#)
- [Rätt insats på rätt plats – polisens arbete i utsatta områden, Riksrevisionens granskning över polisens arbete med utsatta område, 2020](#)

3 Regeringen. (2020/21). Skrivelse 2020/21:108. Riksrevisionens rapport om Polismyndighetens arbete i utsatta områden.

4 Boverket. (2023). Segregationsbarometern.

5 Polisen m.fl. (2021). Den myndighetsgemensamma lägesbilden (MGL), s. 22-23.

6 Lärdomar av Enrochat - Analysprojektet Robinson, Polisens nationella operativa avdelning (NOA), 2021

Stadsdel Fredriksdal i Helsingborg

Foto: Nils Sjöholm

Utsatt område

Drottninghög, Dalhem
och Fredriksdal

Drottninghög , Dalhem och Fredriksdal

Bostadsområdena Drottninghög, Dalhem, och Fredriksdal i nordöstra delen av Helsingborg är till största delen byggda på 1960-talet. I Polisens lista över utsatta områden utgör de tre stadsdelarna gemensamt ett utsatt område inom kategorin riskområde.

Stadsdel Drottninghög i Helsingborg

Foto: Helsingborgshem

Drottninghög: Samverkan och uthållighet driver området framåt

Historisk tillbakablick

Drottninghög byggdes mellan 1966-1969 och är på många sätt ett typiskt miljonprogramsområde. Trevåningshus, uteslutande hyresrätter (1114), stora funktionella lägenheter för familjer och ett eget stadsdelscentrum. Drottninghög var ursprungligen Helsingborgs mest homogena miljonprogram där en negativ utveckling med sociala problem och utanförskap började tidigt. Stadsdelens behov av utveckling började diskuteras redan på 90-talet men först 2008 började man formellt utreda förutsättningarna för en större utvecklingssatsning. 2010 föddes det kommunövergripande och långsiktiga stadsdelsutvecklingsprojektet DrottningH där kommunens samtliga förvaltningar och bolag fick i uppdrag att bli en del av utvecklingsarbetet på Drottninghög.

Utgångsläge för projekt DrottningH

När utvecklingsarbetet på Drottninghög startade var Drottninghög det mest socioekonomiskt utsatta området i Helsingborg och det område som helsingborgarna hade sämst bild av. Ett typiskt "instegsområde" som man flyttade till från andra kommuner eller länder och sedan lämnade igen när man kommit på fötter eller givits möjligheten. Den mediala rapporteringen präglades av bilbränder, inbrott, skadegörelse och skjutningar.

Arbetet som pågår i stadsdelen

Halvvägs igenom utvecklingsarbetet befinner sig stadsdelen i en tydligt uppåtgående trend, både avseende vissa socioekonomiska parametrar som andelen försörjningsstödstagare, den allmänna uppfattningen av stadsdelen och den uppmätta tryggheten i området. Strategin att på ett tidigt plan involvera invånarna i det omfattande utvecklingsarbetet som var på gång har visat sig vara en viktig framgångsfaktor. Drottninghögsborna är mycket positiva till utvecklingen av området och den variation av

upplåtelseformer, bostadstyper och nya invånare som skapas. Genom att både tillföra nytt och ta hand om det befintliga beståndet i en ombyggnadsmodell som möjliggör kvarboende undviker vi gentrifiering, det vill säga att hela befolkningen i området "byts ut". Människor i utanförskap får möjlighet att växa genom bland annat ett aktivt arbete med arbetsmarknadsinsatser lokalt för dem som bor i stadsdelen. Metoden Safe Growth är ett av flera exempel på invånarinvolvering i området där vi jobbar fokuserat med att både utbilda, rusta och skapa invånarmandat för den fortsatta utvecklingen av Drottninghög.

Att samarbeta med Polisen är avgörande

Under 2018 genomfördes ett omfattande tillslag på Dalhem, Drottninghög och Fredriksdal där ett nätverk för narkotikahandel slogs ut. Detta påverkade Drottninghög mycket positivt och har bidragit till att utvecklingen går i rätt riktning. Utan effekterna av den här sortens polis- och myndighetsinsatser klarar vi som bostadsbolag tillsammans med Helsingborgs stad inte av att vända utvecklingen i stadsdelarna – därför är en fortsatt nära samverkan helt avgörande.

Tankar framåt

Bred samverkan, långsiktighet och invånarnära är tre tydliga framgångsfaktorer i utvecklingsarbete i utanförskapsområden. Det behövs fortsatt politisk samstämmighet och uthållighet för att orka driva utvecklingen vidare – inte minst i de tider av lågkonjunktur och det utmanande omvärldsläge som vi nu står inför. Drottninghög är på rätt väg men har också en lång väg kvar att vandra. Utvecklingsprocessen är ett ständigt lärande där vi gärna delar med oss av våra erfarenheter och hämtar inspiration från andra goda exempel runt om i landet.

/Jonas Hansson
VD Helsingborgshem

Drottninghög, Dalhem, Fredriksdal

Bostadsområdena Drottninghög, Dalhem och Fredriksdal i nordöstra delen av Helsingborg är till största delen byggda på 1960-talet. Här finns både villor, hyresrätter och bostadsrätter.

Den kriminella aktiviteten inom området innefattar flera brottsområden. Brotten begås inom det geografiska området och/eller utförs av personer som bor eller har anknytning till området. En betydande andel av brotten begås digitalt.

Den kriminella aktiviteten i området

- *Narkotika* – det förekommer narkotikaförsäljning i varierad omfattning, både i större och mindre skala.
- *Bedrägeri* - det förekommer bedrägerier mot välfärdssystemet i mycket stor omfattning. Samt bedrägerier och utpressning mot enskilda individer.
- *Penningtvätt* - det förekommer främst inom handel och hantering av premiumbilar. Samt användning av företagsstrukturer för att tvätta pengar, inom till exempel biltvättar och bildelsföretag.
- *Stöld/häleri* - frekventa transportstöldar sker i stor omfattning.
- *Otillåten påverkan* - det förekommer förtäckta och subtila hot mot polispersonal. Samt försök till påverkan på kommunala företrädare vid tillsyn.
- *Övergripping i rättssak* - detta förekommer i oklar omfattning med ett stort mörkertal.
- *Nyrekrytering till kriminalitet* - det förekommer rekrytering inom och utanför området genom "insocialisering" och riktad rekrytering. Det inkluderar även anstiftan och stämpling till grova brott. När det gäller grovre kriminalitet, särskilt grova våldsbrott, finns det en omvänd process där unga, inklusive de under 18 år, redan inom den kriminella kontexten uttrycker intresse för att delta i brottsliga handlingar.
- *Våld i nära relationer* - på Fredriksdal och Dalhem har det under de senaste fem åren gjorts fler orosanmälningar om familjevåld än i någon annan stadsdel i staden.

Det kriminella nätverket i området

Nätverket i området betraktas som väletablerat, men det har genomgått vissa förändringar över tid. Framträdande kriminella har frihetsberövats de

senaste åren genom riktade insatser i området, vilket initialt påverkade nätverket. Nätverket återhämtade sig dock och återupptog sin kriminella verksamhet. Däremot fick den samlade insatsen från Polisen, staden och Helsingborgshem effekten att nätverkets öppna brottslighet i området minskade och istället bedrevs på andra platser i staden. Effekten består till stor del fortfarande.

Den inre kretsen har ett betydande beslutsmandat, och övriga aktörer och nätverk är försiktiga när det kommer till att utmana det etablerade nätverket. Nätverket är till viss del släktbaserat med tydliga förgreningar inom och utom landets gränser. Samarbeten inom nätverket baseras på individuell specialistkunskap och med ett kontaktnät som kan användas vid till exempel smuggling eller distribution av narkotika. Många av aktörerna är multikriminella och involverade i flera typer av brottslighet.

Nyrekrytering

Nyrekrytering av unga in till en kriminell kontext sker i stor utsträckning inom området. Syskon eller unga individer med ogynnsamma hemförhållanden dras in i nätverket genom skuldsättning och lurar in i miljön. Sökandet efter symboler och status kan också påverka nyrekryteringen. För många barn och unga kan inträdet i nätverket vara en gradvis process utan en särskilt aktiv rekryteringsprocess, snarare en naturlig "insocialisering". Detta är särskilt vanligt bland pojkar i utsatta områden. Utöver detta förekommer även aktiv rekrytering, ofta genom uppsökande verksamhet, som kan ske på annan plats eller i andra områden⁷.

Dessutom kan barn och unga frivilligt söka sig till kriminella grupper i hopp om att uppnå ekonomisk vinning och status, ofta på grund av bristande alternativa möjligheter till framgång. När barn och unga en gång har blivit involverade, exempelvis genom narkotikaförsäljning, hamnar de ofta i en situation där de utsätts för hård press från sin uppdragsgivare och inte tillåts att sluta. De uppmuntras att fortsätta generera inkomster, ibland med hänvisning till verkliga eller påhittade skulder som måste betalas av, en arbetsinsats som kan bestå i att begå våldsbrott.⁸

Idag syns ett ökat antal orosanmälningar gällande kriminalitet i området, främst i Drottninghög. Detta kan bero på en ökning av problemet men det kan också vara en indikation på ett starkare lokalsamhälle och ökat förtroende för samhället.

⁷ Myndighetsgemensam rapport. (2023, september). Bob - barn och unga i organiserad brottslighet.

⁸ Myndighetsgemensam rapport. (2023, september). Bob - barn och unga i organiserad brottslighet.

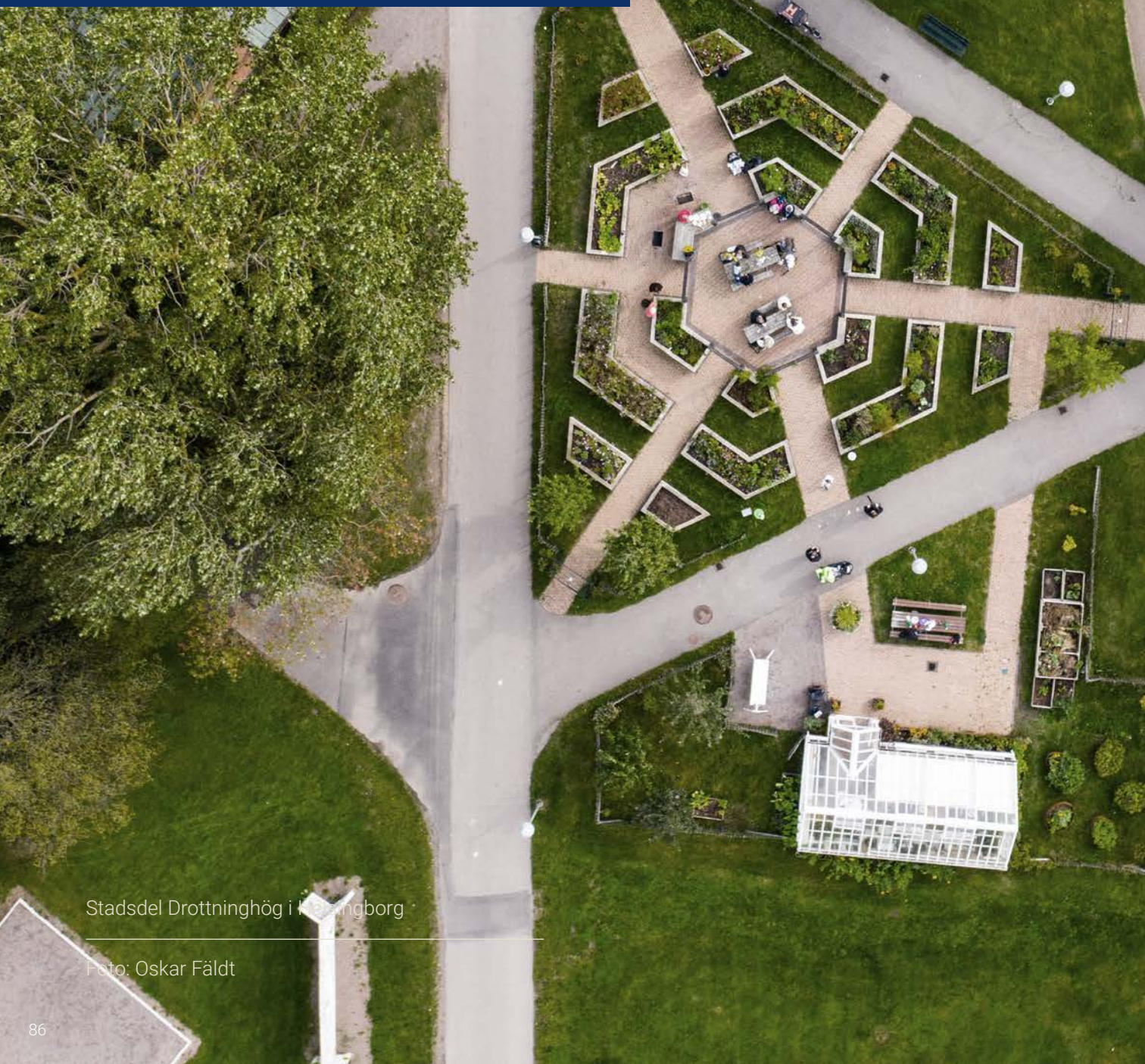
Stadsdel Dalhem i Helsingborg

Foto: Nils Sjöholm

Idag syns ett ökat antal orosanmälningar gällande kriminalitet i området. **Detta kan indikera en ökning av problemet eller på ett starkare lokalsamhälle.**

Kollektiv förmåga beskrivs som kombinationen av sammanhållningen mellan invånare i ett bostadsområde och deras förväntningar om att verka för att uppnå gemensamma mål. Ett gemensamt mål kan vara en trygg och ordnad miljö utan våld som skapas genom att utöva informell social kontroll. Här avser man de boendes gemensamma förmåga att motverka oönskade händelser i boendemiljön.

Vanligtvis är denna tillit låg i utsatta områden vilket skapar utrymme för kriminella nätverk och illegala verksamheter. Stadens utsatta områden behöver höja sin kollektiva förmåga genom bland annat stadsdelsutveckling med fokus på invånarengagemang. Den kollektiva förmågan bär ett områdes välmående på sina axlar, gemensamt. I frånvaro av denna förmåga behövs andra aktörers närvaro.

Stadsdel Drottninghög i Göteborg

Foto: Oskar Fäldt

Våldsbrotten

Tillgången till vapen och sprängämnen är fortsatt god. De våldsbrott som förekommer i området anses ha sina rötter inom den egna gruppen med målet att upprätthålla intern struktur och ordning. Det är av betydelse att visa upp sitt våldskapital för att demonstrera sin förmåga att agera. De budskap som förmedlas via handlingarna har en betydande inverkan inom den egna gruppen och får dessutom uppmärksamhet i media.

Påverkan på de som lever och bor i området

De grova våldsbrotten sker i offentliga miljöer, både inom området och på andra platser, vilket ökar risken för att oskyldiga människors skadas. De kriminella nätverken bryr sig inte om risken för att tredje man kommer till skada, så länge tredje man inte påverkar eller inkräktar.

Det är fortfarande låg vilja bland invånarna att anmäla brott eller delta i rättsprocessen på grund av rädsla för repressalier. Invånarna tolererar en högre kriminalitetsnivå då det råder en uppfattning att det är meningslöst att anmäla brott eller delta i rättsprocessen då det sällan leder till påtagliga åtgärder eller långsiktiga förändringar. En normalisering av närvaron av kriminalitet har ägt rum, även om den har förändrats något över tid. Detta kan påverka tilliten till samhället, men inte nödvändigtvis ha en påverkan på vardagen i stort. Ytterligare parametrar som påverkar de som bor och lever i området är förekomsten av parallella samhällsstrukturer som i dagsläget inte framstår lika tydligt. Därtill har inga tecken på extremism observerats i området på längre tid.⁹

Utträngningseffekten i området

Uppfattningen lokalt är att det finns en omfördelning av problematiken, främst vad det gäller narkotika-handeln. Polisen talar om en "utträngningseffekt". Effekten tros vara resultatet av stadens och Polisens åtgärder med nybyggnation, infrastrukturförändringar, omgestaltung och ökad närvaro som har implementerats på Drottninghög. Istället har problemen förflyttats och spridits ut geografiskt.

Polisens närvaro

Polisen kan idag utföra sitt arbete med färre hinder än för några år sedan. Tidigare förekom stenkastning regelbundet, något som idag är sällsynt. Idag kan Polisen vistas i området utan att deras fordon utsätts för skadegörelse. Subtila hot förekommer.

Medskick till det fortsatta arbetet

- Att arbeta för att bryta nyrekryteringen till kriminalitet med rätt riktade insatser. Det kan vara avgörande att rikta insatserna mot specifika målgrupper. Genom att fokusera på den specifika gruppen som står för en betydande del av den samlade brottsligheten kan vi uppnå en minskning av den totala brottsligheten.
- Att arbeta för att öka den kollektiva förmågan i bostadsområdet och att förstärka förtroendet för andra. För att uppnå detta krävs ökad tillit både till grannar, offentliga institutioner och myndigheter. En ökad kommunal närvaro och närvaro av andra aktörer är nödvändigt för att skapa en grund för kollektiv kraft framåt. Initialt är närvaro av stor vikt för att skapa förutsättningar för att invånarna själva på sikt ska bära den kollektiva kraften.
- Att arbeta för att intensifiera stadens våldsförebyggande arbete i syfte att bryta våldskedjan. Det finns ett samband mellan att vara utsatt för våld som barn och risken att själv bli våldsutövare senare i livet. Den vanligaste orsaken till orosanmälningar i stadsdelarna Fredriksdal och Dalhem är våld i nära relationer, alltså våld i hemmet.

Från och med den 1 juli 2021 har barnfridsbrott trätt i kraft som gör det straffbart att låta barn bevittna exempelvis våld, hot eller sexuella övergrepp mellan närstående.

Lästips

- [BOB - barn och unga i organiserad brottslighet, myndighetsgemensam rapport, 2023](#)
- [Lägesbild, Dalhem, orsaksanalys och åtgärdsplan, Tryggare Sverige](#)
- [Lägesbild, Drottninghög, orsaksanalys och åtgärdsplan, Tryggare Sverige](#)
- [Lägesbild, Fredriksdal, orsaksanalys och åtgärdsplan, Tryggare Sverige](#)
- Utredning av familjevåld som orosanmälan med fokus på Fredriksdal Helsingborgs stad (Stiftelsen Tryggare Sverige, 2023)

Stadsdel Söder i Helsingborg

Foto: Nils Sjöholm

Utsatt område

Planteringen, Söder,
Högaborg och Eneborg

Planteringen, Söder, Högaborg och Eneborg

Bostadsområdena Planteringen, Söder, Högaborg och Eneborg ligger i den södra delen av Helsingborg. I Polisens lista över utsatta områden utgör de fyra stadsdelarna gemensamt det utsatta området Söder inom kategorin riskområden.

SÖDER

Foto: Nils Sjöholm

Platssamverkan skapar ett socialt hållbart område i stadsdelen Söder

Purple Flag

Sedan november 2020 är en del av stadsdelen Söder Purple Flag-certifierad och här bedrivs platssamverkan enligt Purple Flag-metoden. Arbetet syftar till att skapa förutsättningar för ett ekonomiskt, socialt och hållbart område där invånare, besökare och näringsidkare känner sig trygga oavsett tid på dygnet. Arbetets handlingsplan består av konkreta åtgärder inom fyra fokusområden; trygghet och säkerhet, trafik och tillgänglighet, platsen (helt, rent och snyggt) och utbudet.

Flera aktörer är involverade i platssamverkan på Söder; Helsingborg City, fastighetsägare, verksamhetsidkare, bostadsrättsföreningar/boende, föreningar, församlingar, studenter, förvaltningar inom staden och myndigheter. HBG City har sedan 2022 en cityledare för området som arbetar med att skapa goda förutsättningar för samverkan och aktivering av platser i området, för de som bedriver verksamhet och är fastighetsägare här. I området finns även av fastighetsägargrupp som samverkar för ett bättre Söder, i exempelvis brottsförebyggande frågor.

Ordningsvakter på allmän plats

Sedan hösten 2020 tjänstgör ordningsvakter på allmän plats på Söder i syfte att upprätthålla allmän ordning. Ordningsvakterna arbetar även relationsskapande och i kontakt med verksamheter och invånare. Ordningsvakterna kompletterar Polisens närvaro. Även Södervärddar finns i området på dagtid under veckodagarna för att jobba med beteendepåverkan, mot exempelvis nedskräpning, och bidra till att platsen upplevs trevlig och trygg.

Furutorpsplatsen, Gustav Adolfs torg och Södergatan

Söderscen på Furutorpsplatsen kan användas som söderbornas vardagsrum där liv och rörelse lockar människor till platsen. Söderscen är ett projekt som drivs av Helsingborgs stad, med delaktighet av invånare och föreningar. I anslutning till Furutorpsplatsen finns en mötesplats för invånare kallat @Söder.

På Gustav Adolfs torg arbetar staden tillsammans med fastighetsägare, verksamheter och invånare för att förbättra och aktivera torget. Bland annat har en lekplats på torget byggts med inspiration av byggnaderna på söder (se försättsbild under kapitel utsatta områden.) Även Söderrummet, som är en pop-up container på torget, finns sedan hösten 2020 och kan lånas av den som vill nå ut med sin verksamhet (ej kommersiell). Miniparker, små flyttbara parker, har placerats ut längs Södergatan som sköts av faddrar inom föreningslivet och församlingar.

På Söder finns det ordningsvakter på allmän plats i syfte att upprätthålla allmän ordning.
Ordningsvakterna arbetar relationsskapande och kompletterar Polisens närvaro.

Söder

Stadsdelarna Planteringen, Söder, Högaborg och Eneborg ligger i den södra delen av Helsingborg. I Polisens lista över utsatta områden utgör de fyra stadsdelarna gemensamt det utsatta området Söder inom kategorin riskområden.

Till skillnad mot område Dalhem, Drottninghög och Fredriksdal så består detta utsatta område delvis av centrummiljö med butiksgator, torgförsäljning och industriella lokaler. I detta avsnitt fokuserar vi på stadsdelen Söder och den parallella samhällsstruktur som det kan anses finnas tydliga tecken på.

Parallella samhällsstrukturer

Parallella samhällsstrukturer utgör ett allvarligt samhällsproblem och är ofta förknippat med kriminella nätverk i utsatta områden. Det har även konstaterats att parallella samhällsstrukturer utgör en grogrund för våldsbejakande extremism. Att bli en del av en kriminell miljö eller att närma sig våldsbejakande extremism är för individen närbesläktat.

Det finns ingen vedertagen definition av parallella samhällsstrukturer, men beskrivs av Justitiedepartementet (2020) som sociala strukturer som främjar brottslighet och otrygghet. Vanligtvis används begreppet för att samtala kring relationer mellan minoritetsgruppers traditioner eller sociala strukturer och majoritetssamhällets regler och institutioner.¹

Polisen och Helsingborgs stad menar att det finns tydliga tecken på parallella samhällsstrukturer i stadsdelen Söder. För att identifiera detta fenomen har Brottsförebyggande rådet (Brå) identifierat flera övergripande teman; rättsskipning, utbildning, bostadsmarknad, försörjning, banker och betalningssystem samt monopol. Dessa teman utgör en del av den verksamhet, som främjar eller underlättar brottslighet, regelbundet berövar enskilda deras rättsliga skydd och demokratiska rättigheter, vilket negativt påverkar lokalsamhällets trygghet och utveckling.²

Den kriminella aktiviteten i området

Den kriminella aktiviteten inom området innefattar flera brottsområden. Brotten begås inom det geografiska området och/eller utförs av personer som bor eller har anknytning till området. En betydande andel av brotten begås digitalt.

- *Narkotika* – det förekommer narkotikaförsäljning i varierad omfattning, både i större och mindre skala.
- *Stöld och häleri* - uppgifter tyder på att stöldgods hanteras i större skala. Särskilt från transportstöl-der, där stulna varor säljs i området till låga priser.

- *Penningtvätt* - främst kopplat till mindre verksamheter med kontanthantering där värdet för den utförda tjänsten inte motsvarar det kunden betalar. Exempel på detta kan vara biltvättar, bilverkstäder och frisörsalonger.
- *Bedrägeri och beskyddarverksamhet* - bedrägeri mot välfärdssystemet sker i betydande omfattning. Bedrägeri och utpressning sker både mot enskilda individer och verksamheter. Legal företagsstruktur kan användas för att dölja kriminell verksamhet och brottsvinster. Beskyddarverksamhet förekommer där näringsidkare betalar för att verksamheten ska lämnas ifred och utan annan påverkan såsom skadegörelse eller stöld.
- *Rättsskipning* - uppfattningen är att benägenheten för att anmäla brott är lägre på Söder än i staden i övrigt. Det finns anledning att anta att medling inom den egna sfären äger rum i syfte att lösa konflikter, detta som ett alternativ till att vända sig till rättsvårdande instanser.
- *Bostadsmarknad* - stadsdelen har en stor omflyttning. Här förekommer illegal handel av hyreskontrakt och illegal andrahandsuthyrning. Trångboddheten är utbredd, i många fall bor det betydligt fler i bostäderna än vad de är dimensionerade för. Detta kan medföra en felaktig folkbokföring vilket i sig utgör en av förutsättningarna för brott mot välfärdssystemet.
- *Våldsbrotten* - våldet kopplas till konflikter både på individuell nivå och mellan olika grupper. Under 2023 har ett tiotal våldsyttningar såsom skjutningar, sprängningar och knivskärningar inträffat på öppen gata. Både nyligen uppstådda och historiska konflikter pågår, med både "marknadsmässiga" och personliga motiv. Risken för att tredje man skadas finns då våldsyttningarna äger rum i det offentliga rummet.

Det kriminella nätverket och grupperingar

Nätverket i området betraktas som väletablerat och till viss del släktbaserat och med tydliga förgreningar bland annat till Malmö och utlandet. De mest framträdande individerna anses ha mycket stort inflytande över både illegal och legal verksamhet i centrummiljön i området. I konflikthantering ingriper ofta "medlare", individer i maktpositioner, med syfte att dämpa eller styra konflikten i en viss riktning. Utöver nätverket finns löst sammansatta grupperingar som består av individer som ofta byts ut, tillhörigheten är alltså skiftande och lojaliteter likaså. Vad gäller nyrekrytering anses nyanlända mest sårbara och utgöra en riskgrupp. Även yngre personer, generellt, är en målgrupp för rekrytering i området.

1 Brottsförebyggande rådet (Brå). (2022). Agera mot brott och otrygghet med koppling till parallella samhällsstrukturer.

2 Brottsförebyggande rådet (Brå). (2022). Agera mot brott och otrygghet med koppling till parallella samhällsstrukturer.

Det finns tydliga indikationer på förekomsten av **parallella samhällsstrukturer** i stadsdelen Söder.

Staden's trygghetsvårdar arbetar på stadsdel Planteringen i Helsingborg

Foto: David Lundin

Påverkan på de som bor och verkar i stadsdelen

Den existerande affärsgatan på Söder är idag homogen med etableringar som generellt genererar låga inkomster för näringsidkaren. Ett vanligt exempel är en butik som har 20 kundbesök per dag och en dagskassa på 2000kr. En näringsidkare säger i samtal. *"Jag har inte råd att bli en del av det svenska samhället. Jag har ingen möjlighet till det."* Den kollektiva förmågan, som är en del av ökad motståndskraft, anses till stor del saknas bland näringsidkare vilket gör det svårt att stå emot påtryckningar.

Stadsdel Söder beskrivs delvis som otryggt där ett kriminellt nätverk har tagit kontroll över det offentliga rummet. Men den upplevda otryggheten påverkas av mycket mer än bara förekomsten av kriminalitet. Enligt Polisen och stadens trygghetsmätning 2023 har problemindex på Söder försämrats relativt mycket, efter att tidigare ha förbättrats under några år. Det beror bland annat på att fler åter utsätts för våld och andra brott samt att problemen med buskörningar har ökat. Ordningsstörningar, socioekonomiska faktorer och rörlighet anses påverka känslan av otrygghet i hög grad, och alla dessa faktorer samverkar med varandra på Söder.

Det finns en socioekonomisk sårbarhet bland hushållen på Söder. Nyinflyttade hushåll bär med sig socioekonomisk sårbarhet då de ofta flyttar hit från ett annat utsatt område eller är nyanlända till Sverige. Den kollektiva förmågan på Söder anses låg, delvis på grund av dessa höga nivåer av in- och utflyttning men även på grund av utpressning och beskyddarverksamhet. Samtidigt är den kollektiva förmågan i parallellsamhället hög, men den riktas åt fel håll.

Invánarna på Söder uppvisar låg benägenhet att delta i rättsprocessen och har generellt sätt begränsad kunskap och förtroende för regler och institutioner. Detta inkluderar bland annat det straffrättsliga systemet och skolsystemet. Traditioner och sociala strukturer inom minoritetsgrupper kan också påverka, även begränsad erfarenhet av det svenska systemet. Brottsförebyggande rådet (BRÅ) menar att en förekomst av olämpliga skolverksamheter i parallellsamhället i hög grad bidrar till att extremistiska ideologier får spridning.³ Lokal förekomst och eventuell omfattning av sådana "skolor" eller undervisningsformer i området är svåra att exakt fastställa.

Utöver konflikt mellan kriminella, så kan det finnas konflikter andra grupperingar emellan. Kontrollen i det offentliga rummet kan innebära inblandning i beslut om vem som får sälja varor på torghandeln och liknande. På grund av områdets kriminella

nätverk och grupperingar finns en betydande risk för våldsinslag. Området påverkas negativt av både den utbredda sårbarheten för kriminellas påverkan på sin omgivning och bristen på skyddsfaktorer samt förekomsten av riskfaktorer.⁴

De myndigheter som är lokaliserade på Söder anser sig obehindrade i sin myndighetsutövning. Detta gäller även Polismyndigheten eller annan blåljuspersonal. Däremot kan enskilda befattningshavare i sitt myndighetsutövande utsättas för otillåten påverkan eller hot.

Medskick till det fortsatta arbetet

- Att arbeta med att fördjupa kunskapen kring närvaron av parallella samhällsstrukturer och dess omfattning. Utifrån denna kunskap kan insatser i samverkan med andra aktörer initieras och arbetet för att öka tilliten till myndigheter och samhällsföreträdare intensifieras.
- Att fortsätta aktivera området och verka för att fler nyttjar det offentliga rummet. Detta ställer höga krav på säkra och trygga platser, särskilt i områden där det finns lokal kriminell påverkan, socioekonomisk sårbarhet och låg kollektiv förmåga.
- Att verka för etablering av företag och myndigheter på Söder kan bidra till ett nytt flöde av dagbefolkning i stadsdelen. Detta kan verka för förbättrade förutsättningar för högre kollektiv förmåga bland redan etablerade näringsidkare och marginalisera närvaron av parallellsamhället.

Lästips

- [Lägesbild, Eneborg, orsaksanalys och åtgärdsplan, Tryggare Sverige](#)
- [Lägesbild, Högaborg, orsaksanalys och åtgärdsplan, Tryggare Sverige](#)
- [Lägesbild, Planteringen, orsaksanalys och åtgärdsplan, Tryggare Sverige](#)
- [Lägesbild, Söder, orsaksanalys och åtgärdsplan, Tryggare Sverige](#)

3 Brottsförebyggande rådet (BRÅ). (2022). Agera mot brott och otrygghet med koppling till parallella samhällsstrukturer

4 Vidare läsning om risk- och skyddsfaktorer se Tryggare Sverige. (2023). Lägesbild över stadsdel Söder.

Centrala Helsingborg

Foto: Anders Ebefeldt

Avslutande ord

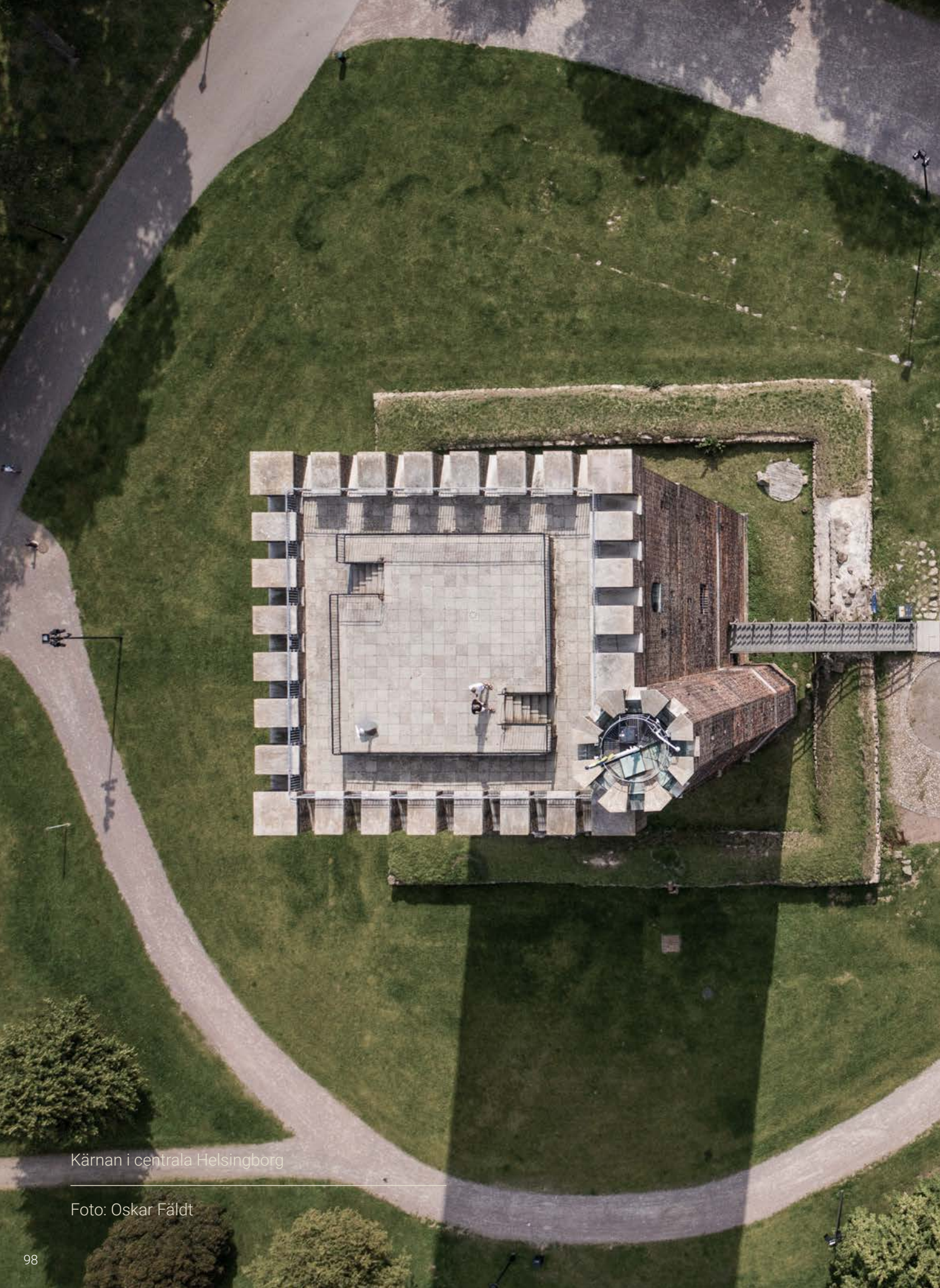
De senaste åren har det skrivits mycket om brottslighet och den upplevda otryggheten, och det går inte nog att betona vikten av det förebyggande arbetet. Det pratas mycket om brottsförebyggande åtgärder, i sammanhanget är det viktigt att belysa det socialt förebyggande och det våldsförebyggande arbetet.

För att hitta effektiva lösningar behöver vi förstå grundorsaken till problemen och identifiera risk- och skyddsfaktorer. Det är viktigt att insatserna är väl underbyggda och rätt för det specifika ändamålet. Vi behöver ofta våga rikta snävt, på individnivå, för att få bäst effekt. Normbrytande beteende och nyrekrytering till kriminalitet behöver tidigt upptäckas och omhändertas. En förutsättning för ett gott arbete i detta sammanhang är att arbetet bedrivs långsiktigt och systematiskt.

Den organiserade brottsligheten verkar idag mer geografiskt utspridd än tidigare och är inte längre begränsade till de utsatta områdena. Kopplingen mellan den organiserade brottsligheten, extremism och radikaliserings behöver följas noggrant. Här är det betydelsefullt att arbeta effektivt och träffsäkert genom samverkan inom staden och externt med berörda myndigheter.

Polisens och stadens trygghetsmätning från 2023 visar ett resultat som fortsatt skiljer sig mycket åt mellan olika stadsdelar. Den konkreta känslan av otrygghet har minskat tydligt i staden. Förbättringen förklaras av att fler känner sig trygga ute ensamma en sen kväll, och att färre avstår aktiviteter på grund av otrygghet eller rädsla för att bli hotad, ofredad eller utsatt för våld.

Helsingborg ska vara en trygg och säker stad. Det brottsförebyggande arbetet är högt prioriterat i staden och bäst resultat nås när vi arbetar kunskapsbaserat och i samverkan.

Kärnan i centrala Helsingborg

Foto: Oskar Fäldt

